

თეატრული კაბა

8 ISSN 0821-1500
1988

645 /
1988/2

ლებში ხატვის ნიჭით დაჯილდოებული ბავშვთა გამოღვინას და შემდგომში შივ დავეხმაროთ მათ სამომავლო სწორი გზის არჩევაში.

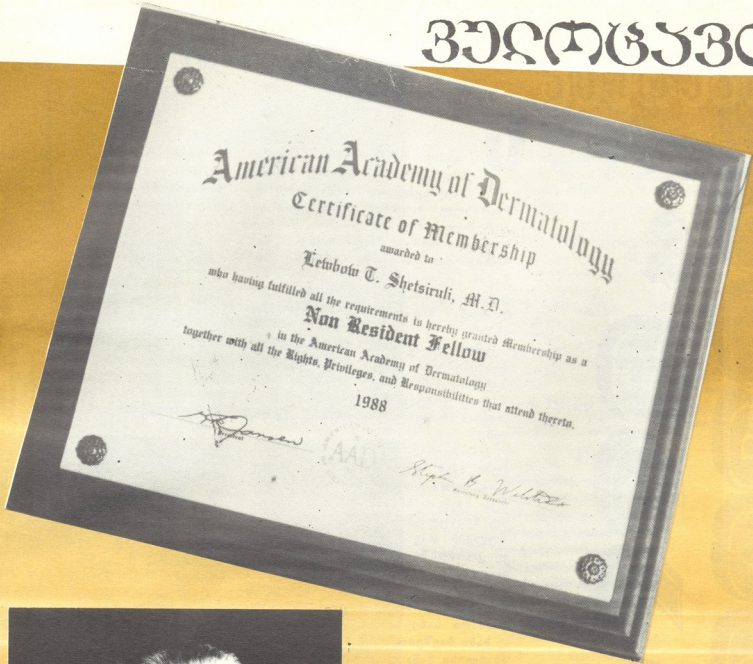
ფოქრობთ, ეს ყველა ჩვენთაგანის წმიდათაწმიდა ვალია მათ წინაშე. ამიტომ გვინდა გავფართოვოთ ჩვენი საქველმოქმედო საქმიანობა. ამას რეკლამისტვის როლი ვამბობთ...

მართლაც და, ქართველებისათვის ქველმოქმედება უცხო ხელი როდია. მარტო სარაჯიშვილის ხსენება რად ღირს; იგი ეხმარებოდა ღარიბებსა და უსახსრებს, სკოლებს, ეკლესიას-მონასტრებს, დიდი წვლილი შექმნდა შურინლ-გაუფრთხის გამოცემის საქმეში, „აკურთხედა“ სენისმსუყვარულთა სპექტაკლებს, რასაც წმინტელებით აღნიშნავდა და ამით თავისებურად „ნათლავდა“ ჭეშმარიტი ნიჭით შიროცხებულ ახალ ნაწარმოებებს. მისი სტიპენდიით დაკვალიანდნენ დიმიტრი არაქიშვილი, მელიტონ ბალანჩივაძე, ია კარგარეთელი, კოტე ფოცხვერაშვილი, მუსე თოძიძე, გიგო გაბაშვილი, ვანო სარაჯიშვილი, ვალერიან ქაშკაშვილი, კალინსტრატე ცინცაძე და სხვები. ამიტომაც ამბობდა დიდი აკაკი — „მამანი, როდესაც დიდი გვარის შვილები დიდძალ მამულებს გულგრილად უგდებდნენ ხელში უცხოელებს, დავით სარაჯიშვილი თავისი შრომით და ინტელიგენტური გამჭიარობით მოაოვებულ ქონებას ქართველებს უნაწილებდა. იგი „საიდუმლო“ ქველმოქმედი იყო, სადაც კი ხელი მიუწვდებოდა“.

იქნებ ჩვენმა კოოპერატორებმაც მიზნად დაიხასონ „საიდუმლო“ ქველმოქმედება, რომელიც ჩვენს მომავალს სჭირდება. ამ მნიშვნელოვანი და საჭირო საქმის მოგვარება ნამდვილად უნდა ითავონ კოოპერატორებმა, რომელთა შექმნის მიზანი უფრო დიდი უნდა იყოს, ვიდრე ქონების დაგროვება. მათ შეუძლიათ დიდი დახმარება გაუწიონ ერს, ხალხს, ნიჭიერ, იმედისმომცემ ახალ-გაზრდებს, დაეხმარონ, სტიმული მისცენ, მხარში ამოუდგნენ. ჩვენმა ბრძენმა წინაპარმაც ხომ ასე გვიანდერბა: „რასაცა გასცემ შენია, რაც არა, დაკარგულია“.

„აქტივობა მარგარიტაში“ კი დღემულამ იტრებებთან მხატვრები, მათი მეგობრები — მსახიობები, მწერლები... სხედან და საუბრობენ ფინჯან ჩისთან და... სხდავეს შიინე ნიკო ფირსმანაშვილი, როგორ ასრულდა მისი ანდერძი: „მეშობ, მოდიეთ, ავაშენოთ დიდი სახლი, ვიყიათ სამოვარი, ვხვათ ჩაი და ვიხაუბროთ ხელოვნებაზე“.

ურნალ „საქართველოს ქალის“ რედაქცია მიხსალმება რეკლამების წევრს, საქართველოს განმრთელობის დაცვის სამინისტროს კანისა და ვენერულ სნეულებათა სამეცნიერო კვლევითი ინსტიტუტის დირექტორს, მეცნიერების დამხასურებულ მოღვაწეს, პროფესორ ლუბა შეწირულს და ულოცავს მსოფლიოში დერმატოლოგიის ერთადერთი აკადემიის წევრად არჩევას, რაც უდავოდ ქართველ დერმატოლოგთა ღვაწლის დიდი აღიარებაა.

აღსანიშნავია, რომ ამ აკადემიის არსებობის ორმოცდაათი წლის მანძილზე საბჭოთა ქვეყნიდან არცერთ მეცნიერს არ რგებია ესოდენ დიდი პატივი.

მალღიერების გრძნობით მოიხსენიებს ქალბატონი ლუბა თავის აღმზრდელ მეცნიერებს, რომლებმაც საფუძველი ჩაუყარეს ქართულ დერმატოლოგიურ სკოლას და სიამაყის გრძნობით იხსება ამ სკოლის მსოფლიო მეცნიერულ ასპარეზზე გახვლის გამო.

ს

აამო სიგრილია ბორჯომის აუტოტოე. ირველვო ტყუა, ჰუკვეცილი წინებისა და მოთიბული ხალხის სურნელით გაჯერებული. ჰაერია წმინდა, წმინდა ხავსივით რბილი მოლი ოქროსფრად მოჩითული ტოტებში მოჭატიე შინა-ხაგან. უტყვეს დასახვენიებელ ადგილს სად ინატრებ ბავშვებისათვის. შობრიდან პატარების ყრიაშული მო-ობისი.

სწორედ აქ არის მშვენიერი დასახვენიებელი სახლი — დედათა და ბავშვთა პანსიონატი „ბლატო“, რომელიც უყველი წლის იენისიდან საოჯახო პროფილიად გადაკეთდება ხოლმე.

დასახვენიებელ სახლს ორი კორპუსი აქვს. ერთი ახალი აშენებულია, ზუსთაროულიანი, მეორე თუმცა საქაო ხნისაა და თანაც მცირე მოცულობისა, მაინც კარგად ასრულებს თავის მოვალეობას. ორივე კორპუსში ყველა პირობაა იში-სათვის, რომ დაშვენიებლბმა კარგად იგარძონ თავი და ჩინებულიად დაიხვეწონ. ამაზე მათი მზიარული, ჯანსაღი სახეები მეტყველებს.

სამი ბავშვით არის ჩამოსული დი-ასახლისი ნანა თოლორაძე, როგორც ნანამ გვითხრა, პირველადაა ამ პანსიონატი და ეცდებოა ყველ წყელს სწორედ აქ დასხვეწოს ბავ-შვები, რადგან ძალიან კმაყოფილია მომსახურებით. მარტო ნანა როდია ასე მაღლიერი, ყველა დამხვენიებელი, ვინც კი ვნახეთ, ამბობდა, — შესალებელი რომ იყო, მთელ ზაფხულს აქ გავატარებდით, აქაურობა არ გვეთმობოა.

ვესაუბრეთ პანსიონატის დირექტორს ნოდარ ტაბატაძეს.

— ჩვენი საჭურები, — გვითხრა ბატონმა ნოდარმა, — თახის ორსამ წყურგა ვათვალისწინებული, მაგრამ დამხვენიებლბს ეს არ აკმაყოფილებთ. ბევრი სამი შვილით ჩამოღის, რა გაეწყობა, ბავშვებს გარეთ ხომ ვერ დავტოვებთ, ამიტომაც გვიხვდება საწოლების ჩამატება და 45მ ადგილიდან დასახვენიებელ სახლში დამხვენიებელთა რიცხვი 600-მდე აღწევს. ადგილზე საჭურების მოყიდვითა რიცხვი იმაზე ბევრჯერ მეტია, რისი საშუალებაც გვაქვს, იძულებულნი ვართ, ზოგი მათგანი უარით გავისტუმროფ.

ბავშვებს ოთხიდან თექვსმეტ წლამდე ასაკისას ვიღებთ. ბევრს ჩვილო ბავშვის მოყვანა სურს, მაგრამ საამისო პირობები ნამდვილად არა გვაქვს.

გვყავს ექიმი-პედიატრი. სამედიცინო პუნქტი დღე-ღამე შუშაობს. არის მასაჟის კაბინეტიც, აღონდ მომსახურება ფასიანია. პანსიონატი თუმცა სამყურნალო პროფილისა არ არის, მაინც ხორბად მომყავთ ასთმანი ბავშვები — აქაური ბაერი მისწრებაა მათთვის. ექიმიც რჩევა-დარიებებს არ აუღებს.

ყველა ღონეს ვხმარობთ, რომ ბავშვები არ მოვაწყუნიოთ. გვაქვს კარულიები, ატრაქციონები (უფრო მეტია საკირო), მშვენიერად მოწყობილი ბავშვთა ოთახი. პედაგოგი მარინე გოგოლაძე მრავალ ღონისძიებას ატარებს. ბავშვები შართანვე კონცერტებს, ლიტერატურულ დღეებს, ხატვენ... არც ექსკურსიებს ვაკლებთ, მიგვყავს ბაკურიაწი, ტბოთესუბანში, სადაც წმინდა მარიათესუბანში, სადაც წმინდა მარიათესუბანში, ბორჯომის მიდამოებში, პეტრის ციხეზე ფეხით ადგიარობ.

პანსიონატის ოთხსადაგილიან კონ-დარბაზში ყოველდღიურად ფილმებს უჩვენებენ, მაგრამ ბავშვები უფრო ვიდეოზარს ეტანებიან. ახალი კორპუსის სარდაფში, სადაც მანამდე საკუჭნაო გვქონდა, ეხლა გვიმღე-ნიებით მორთული და რბილი ავეჯით გაწყობილი დარბაზია. აქვე იყიდება ხაჭაპური, ნამცხვარი, ტუბილთულო-ბა, ხილის წვენები; უჩვენებენ ვიდეოფილმებს, დღისით-ბავშვებისათვის, საღამოს — უფროსებისათვის.

შორად ჩამოღიან ფილარმონის მსახიობები. დღეს რუსთაველიან გვეწვიენენ. რუსთავეს მოზარდთა კლუბ „რომანტიკასთან“ არსებული ვოკალური-ინსტრუმენტული ანსამბლი „იმედი“ საღამოს ექვს საათზე დამხვენიებლბს საკონცერტო დარბაზში ენატიებოა.

როცა პრობლემებზე ჩამოვარდა სიტყვა, ბატონმა ნოდარმა გვითხრა:

— იმდენი დამხვენიებელი რომ გვეყავდეს, რამდენიც ვათვალისწინებულია ჩვენი პანსიონატისათვის, მომსახურებაც ბევრად უკეთეს გვაქნებოდა, თუმცა კი ვეცდილობთ, როგორმე მოვერიოთ ზაფხულის სეზონზე თითქმის გაორმაგებულ საქმეს.

სსრკ-ის პირველი ოჯახი

არ მიფიქრია

ჩემს სიცოცხლეში
აპრილის თვეში,
არსად შინახავს
თოვლი და თქვენი,
და თავის დღეში
არ მიფიქრია,
რომ ყოვლის შემძლე
თოვლის ფიფქია...

დღეს ამ თოვლობას,
აპრილის ზეცის,
მსურს დიდიდანვე
ვესიყვარულო,
იყავ დღეგრძელი
სილამაზისთვის,
გადაფიქვულო
ჩემო მამულო.

შემოდგომის თვეებში,
შავ კუნელმა მარჩინა,
მომალბებულ ფიქრებთან
ქროლვამ გადამარჩინა.
ცოცხალ საფრის ფერებში,
ის ლამისყანებში,
გვირილების წყებასა
და ყაყაროს ყანებში,
ყოჩივარდა ფსევებით
ქარს ლობისკენ ეთრიენა,
მე კი შისი ფოთოლო,
მთელ იმ ყანას მერჩიენა.
იამ, ჩემს დანახვაზე,
სუსტმა, ნაზმა, გულჩვილმა,
სურნელება მომმაგო
და გამაცნო გულჩინა.
ორივე ქროდით ბილიკზე,
ფიქრი გვექონდა სხვადასხვა...
იყო სიხარულის დღე
და წვიმების თავდასხმა.

თბილისი

რამ აამალა
თბილისი —
მეინფარმა თავის
შიდიდან?
რა ანგელსი
დაუსხლტა
იმ ცას, იმ ცისფერ
ციდანა?
ვინ მოგვიწაილა
ნეტავი
ხატი შთისა
და მდელოსი,
სახელით — თბილისი
და სრულით —
სრულიად საქართველოსი.

დამსვენებლები კი ძალიან ემად-
ლიერებიან ბატონ ნოდარს და
მთელ მომსახურე პერსონალს. ორი-
ვე კორპუსში, რაც მთავარია, საც-
ხოვრებელ ოთახებში, სამზარეულო-
სა და სასადილოში იდეალური სი-
სუფთავება, სადილებიც გემრიელი
და კალორიული მზადდება.

ბავშვების გასართობად მალე პან-
სიონატს საკუთარი ცხენები ეყოლე-
ბა. უკვე ამზადებენ საჩინბოს. მერე
ნახეთ ყმაწვილების სიხარული!

მანანა ზარიძე

უერგეა კრუნდით

ს

რენდული ფერმის იდეა ავთანდილ რაზმაძეს დაებადა, საგურამოელ მკვიდრს, პროფესიით ზოოტექნიკოსს, რომელმაც ცხოვრების საკმაოდ მდიდარი სკოლა გაწვლია. მუშაობდა მცხეთის რაიონის სოფლის მეურნეობის სანარმოო სამმართველოს უფროსად, თბილისის მეცხოველეობის ექსპერიმენტული მეურნეობის გენერალურ დირექტორად, ღუშეთის რაიონის აგროსამრეწველო გაერთიანების თავმჯდომარედ, რესპუბლიკის აგროსამრეწველო კომიტეტის სანიტარული რაზმის უფროსად და აი, გასული წლის დეკემბრიდან, 57 წლის ასაკში, სათავეში ჩაუდგა მცხეთის რაიონის საგურამოს სამჭოთა მეურნეობის

არენდით მომუშავე მეცხოველეობის და მემცენარეობის კომპლექსურ ბრიგადას. ფერმაში ოთხი მწველავია. ანა ილურიძე და მზია გუცაგუი ოცდაათ წელს გადაცილებულები არიან. მათზე ოდნავ უფროსია ელისო გოგიძე, ხოლო სარა მწითური პენსიონერია. მათ მხარში უდგას ნამყვანი სპეციალისტი ვეტეკიმი ნატო ბუღუკაძე.

— საგურამოელ კაცს მინის ყადრს ვერ ასწავლი, გუუსაბურება სარა მწითური, — მთაგორიანი და ქვაღორიანი საგარეულები გვაქვს და თუ დიდი შრომა არ ჩადგ, ისე მინა გარჯას არ დაგიცაბებს. ფერმის ნარმატება მინის ნაყოფიერებაზეა

დამოკიდებული: გეცნება საკვები, ფერმაც გამართულად იმუშავებს, არ გეცნება და ვერაფის დაემდურები. მამა-პაპიდან ასე მოდის-მინათმოქმედება და მეცხოველეობა განუსაფელი დარგებია, პირველი მეორისათვისაა განწილი. როგორც მრავალჭირნახულ ადამიანს, ყოველთვის მანუხებდა ერთი აზრი: რატომ ვქცევოდით უდიდრად მინას და არა მარტო მის, მინის მუშასაც, ფერმის მუშასაც, რამაც საეალაო შედეგებამდე მივიყვანა. გაგულგრძობული ადამიანი ქვეყნის დოვლათს ვერ შექმნის. რალაც დაეაკლით, რალაც ვერ მივეციო და მანაც ქვეყნის გასაჭირი გულთან არ მიიტანა.

როცა სამეურნეო-ინჟინერული კვანძო-ოფისი შეიქმნა და არჩეულ იქნა რედაქტორი უნდა დანერგულიყო სტრუქტურული დანერგვა მსგავსად, საუბარო ჩარევა ან ილუსტრირება — ვიფიქროვ, მხოლოდ ამ გზით გამოვა სოციალური შექმნის სინდრომული მეთოდი. არჩეული მომუშავე კოლექტივებს დაუბრუნდება მისი პატერნალისტური გრძნობა და შედეგად კარგს მიიღწიოს. რამდენადღაც მანარევი და უაქტივო, იმდენად გული მწკრივდა, რომ კარგულ მინახე არნად ფეხს ვერ იტყობდა, რადგან მსგავსობა დავაკლებით და, კვირქრთი, არჩეული იქნა თავისით გააკლავდა გზას.

ელისო გვიგინის ახრით ქი მუშაობის გამოცდილების შედეგად ცვლილება დავტყობ არჩეულატორთა კოლექტივის. თავიდან ბევრი რამ უხვო და გაუკუპარი იყო, მაგრამ თანდათან დაიხვეწა. ფერმის ნაგებობებში, ტექნიკა, მინდორი — ყველაფერი არჩეული არის მიცემული. ისინი მათ საუბრითაა ვადისოული და ცდილობენ მათსაველიერ უსუვეებით გამოვიყენონ, რადგან კარგად ახსოვთ ძველი გამოცდილებით, რომ როცა რამაც ყველას გაუთვინის, ის არავისა, გაუპიროვნებულად გული არავის შესტყვიდა. მუშაობის გარდაქმნა ილია პირველი როდია. ზოგი ფიქრობს, რომ ზოგად მოვა და ჩვენს ვასაკვეთებელს გააკეთებს, თუ ჩვენით, ჩვენს სამუშაო ადგილზე არ დავინფო მუშაობის გარდაქმნა, სხვისი მოიძიებდა ვერაფერი მოგვცემს. სწორედ ადგილზე იმდრო შეფერვდა იჯარული და უფანერო ბრძავადების საქმიანობა და არჩენდას დაიფიქრობა.

ზოგი კითხულობს: რა განსხვავებაა იჯარისა და არჩენდას შორის? საქმე იმაშია, რომ ორივეს საფუძველი იჯარაა, ოღონდ პირველი ერთნაირად შეთანხმებით ფორმდებოდა, ხოლო არჩევა მრავალნაირად. ამასთანავე არჩეულატორის უფლებამოსილებიანი იურიდიულიდან განმტკიცებული. საგურამოვლად არჩეულატორებმა ხუთი წლით დადეს ხელშეკრულება, შემდგომ ქი 10-15 წლითაც, მაგრამ აქ საქარეო რა არის, ნახანდ ამ ხუთი წლის შედეგებს, გაანალიზებენ და შემდეგ უფრო ხანგრძლივი დროით გააფორმებენ ხელშეკრულებას. შთავარი განსხვავება მაინც მის არის, რომ იჯარით მომუშავე ადამიანი ცდილობს სხვად მეტე გამოიმუშაოს, რათა თითოეული გამომუშავედ მანათეს, წლის შედეგების მიხედვით, ცდიდ ანახალავებდა მიიღოს. თითქოს ამავი ტყვი არაფერია, მაგრამ კოლექტივში ზოგჯერ იგი ხდება უსაბოლონი დამოკიდებულების საგანი. მოგვარადები ხელუფას იღებენ, არჩეულატორები ქი თითონი განახლებადენ სამეურნეო-ანგარიშს მშენსახლად, ანუ როგორც ტყვიან, მოიჯარადებს თუ ყველაფერი სახლში მიიქვს ყველაფერი ის, რაც სასიყვარლო გა-მოადგება.

რად დავიკრავებო, გაუფრთხილებულია სიტყვა ხელგანი, გამკარულია მცხრები მინერა, ქურდობა. ინყება საყოველთაო ზრუნვა დედულისადმი, მისი ხარისხისაში. არჩეულატორთა ბრძავად მეურნეობისთან შეწყობილი კოლექტივი, რომელიც მისგან შეთანხმებულ ფასად იღებს ყველაფერს, რაც სჭირდება და თავის შეთანხმებულ ფასად ახარებს თავის პროდუქციას. შემოსული თანხით დაანარჩუნებს ინტენსივობენ და თითოეული მიღწევის ტიტესიფიკირ შრომის საფასურს. არჩეულატორები მხოლოდ მოგებაზე მუშაობენ, ამიტომ, თუ არ იქნება შეთანხმებული ფასები, არც არნად გაამართლებს. სადაც ეს არ ესმით, იქ გაუგებრობის ექნება ადგირა.

რეალიზა და პერსპექტივები

თანდელი რახამებს თლავ უფვარს და ანგარიზიც, მაგრამ უმთავრესი მაინც ადამიანებთან ურთიერთობაა. მსხვილბრძა რქისანი პირუტყვის ფერმის სათავაში ჩაუყენა რგოლის ხელმძღვანელი იგივე სახად — ცხოვრებაში და საქმეში ჩავთვლი კაცი, რომელსაც ვაღიწივს მეურნეობებში ბრძავადრად მუშაობის კარგი გამოცდილება ჰქონდა. რომ სტივიან, ყველა საქმე ხელენიფება: ტრაქტორზე მუშაობა, მანქანაზე ჯდობა, მშენებლობა. იგი სამი შეიღის მამაა. მეუღლე სკოლაში მათემატიკის მანახლებლად მუშაობს. მელორების რგოლის ხელმძღვანელი გიორგი ორუჯაშვილი, 48 წლის კაცი, რომელმაც 27 წელი შრომაში გაატარა, აქედან 21 წელი მელორების ფერმაში.

ნახევარი წლის შედეგებით არჩეულატორთა ბრძავად ანარეობა 160 ტონა რძე, როცა ვეგმა 120 ტონას ითვალისწინებდა. ფურების საშუალო ყოველდღიური წველადაა 17,5 კილოგრამია, ანარეობს 34,4 ტონა ხორცი, როცა ვეგმა 17 ტონას ითვალისწინებდა. დედულის შექმნის საკუთარი წველი შეიტანეს ტრაქტორებისგან ნორად სულაშვილმა, მძროლმა სულხან ჩალაურმა, მწყემსებმა ზაურ ბეურაშვილმა და სულხან მუშაშვილმა.

შველაური ქალები მაინც შთავარია არჩენდა ფერმაში. მათი საშუალო დღე ექვს საათზე იწყება. წველას 9 საათისათვის ამოაგრებენ, შემდეგ დასუფთავება და საკვების დარეგება. საღამოს ექვს საათამდე ოჯახის საქმეებს მიხედვით, მერე ქი იგივე მეორედება ღამის 10 საათამდე, საერთო ზრუნვის შედეგია, რომ ნახევარი წლის მანძილზე ფერმაში ადგილი არ ჰქონია პირუტყვის დაცემას და არც იძულებით დაყავს. ნახატმა 89 სული შეადგინა, ეს ყველაფერი ხდება ფერმაში, რომელიც შარამს ზარალაინი იყო. სადღეღამისი წონადატი 150 გრამს არ სცილდებოდა, დავცა 50 მსხვილგება პირუტყვად და 12 ლორი. სამეურნეო წელი ქი 250 ათასი მანეთის ზარალით დამთავრდა. მიმდინარე წლის პირველ ნახევარში უკვე მიღწეულია 63 ათასი მანეთის მოგება. პირველ კვარტალში ფერმა შარმანდელი

საკვებით სარგებლობდა, რაც საქმიანდერი დაუდგა. მერე კვარტალში შედგომარობა შეიცვალა. მწიფე საკვებში ერთობრედ გააუმჯობესა წველადაც და ნრაშობდა. საკვები ზანა და ნდას, რომ იტყვიან, არც ქარქემ მოექცა. არჩეულატორ საკვებში მოგებელთა განაარჯებლებშია 470 ჰექტარი სახნავი მიწა, აქედან 210 სარეგება. მათ მიზნად დაისახეს ანარეობა: 1400 ცენტნერი საშენებლო მიწები, 2,650 — ხორბალი, 8000 — სენეფი, 65,500 — თივა, 10,100 — მწიწნე მასა, 8000 — სილოსი, 1800 — ხუბის საკვები და 2,500 ცენტნერი ძირუტყვი, ანუ ერთ პირობის სულზე — 21,5 ცენტნერი საკვები ერთეული.

ყოველთვიური ავანისის სახით არჩეულატორები იღებენ 350 მანეთს. ხელფასის ხელის მატება გამოიწვია ფერმებში მუშახსტის ორჯერ შეცვლილად. ამას დამატება შედეგშიერი პროდუქციის 80 პროცენტის ნატურალზაღურებებით და დანახარჯების კოონომიის 70 პროცენტზე, რაც 2—3ჯერ გაზრდის მათ შემოსავლას, ანუ სამი კვარტლის მანძილზე იზრუნებენ სახელმძღვანელები ვალდებულებების შესასრულებლად, ხოლო ერთ კვარტალს თავისთვის იმუშავენ. არჩეულმა იჯარამ შრომისადმი ინტერესი გააღვივა და ადამიანები სასიყვარლო განაწყო.

არჩეულატორთა კომპლექსური ბრძავად წველას ანარეობებს 9,200 ცენტრ რძეს, რომლის ღირებულება 258,200 მანეთია, 251 ცენტრ ძროხის ხორცს — (59,487 მან.), 258,4 ცენტრ ღორის ხორცს — (61,244 მანეთი), მიიღებენ 104 ხბოს — (6,240 მანეთი), ანარეობენ 7 ცენტნერ აბრეშუმის პარკს — (5,820 მანეთი), 2,5 მანეთის თაფლს — (500 მანეთი), 167,245 მანეთის საკვებს. შეიქმნება 400 ათასამდე მანეთის პროდუქტად, რაც თითქმის 4-ჯერ საქარებას ხელუფასის ფონს. მხოლოდ საქმის ღრმა სიყვარულსა და თავდადებას შეუძლია ასეთი მაღალი პროდუქტიულობა შრომაში.

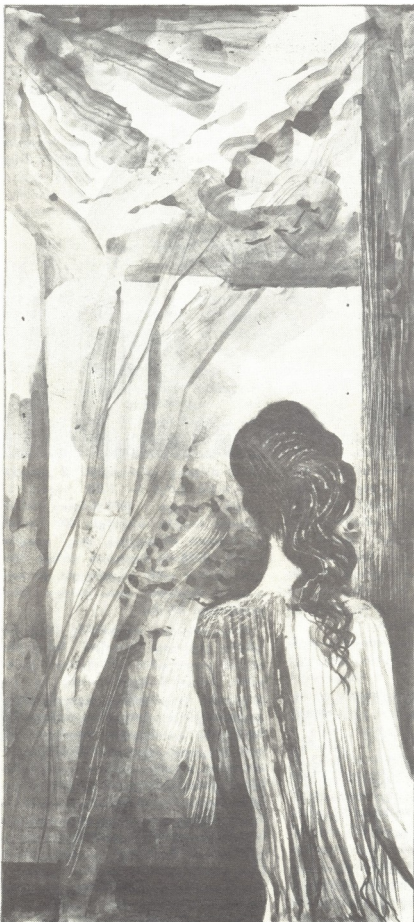
როცა სახალისო ამოკლებზე მიდგა საუბარი, გაავანეს თანაირნი ჩანაფიქრები: აქედან კოლიმეტრის დამორებით, ვალავანში, მებაღეობა-მევენახეობისა და მელორების საშენებლო-კვლევითი ინსტიტუტის 200 სული ფერმა, რომლის შემორთავებაც გადამწყვეტს. სათანადო შეთანხმება უკვე აქვთ და მასინ რეალურ ამოცანად ისახება ფურების ოდენობის 500 სულამდე გაზრდა. ამ დღეებში მწყობრში ჩადგა ახალი სახბორი, ახალ კორპუსში მონქურ აბლა პიკეინისა და ღრასასწენებელი ოთახები, საშხაბი, წითელი კუთხე. ხუთი წლი მშემდეგ არჩეულატორები ფიქრობენ ანარეობის იმ წლის ნახევარი, რასაც დღეს მცხების რაიონი ანარეობს.

ბ. გომეზაშვილი,
საქსახარომრეწვის პრესცენტრის ხელმძღვანელი.

ნარილაზი მებოზარს

მომხრობა

ნარილი გვიდა

პირობა პირობაა! — მეც ნერილებს ნერას ვინყვებ. ჩემმა მატარებელმა შეჰყო თუ არა თავი ნიფის გვირაბში, თვალს ძილი აღარ მომჭეკარა, პავშვიფი მემინია, არ დამეძინოს, სადგურს არ გავცდვ.

ბორბულის რიტმულ ხმაურს ღიღის ვაჟოლებ — „ახლა ინყვბა ნიფის გვირაბი, კარგო, შენ ხომ ამ შეტვიმინდება“. ღიღი გალაკტიონი პირველად ამ მხარეში მასწავლებლობდა. მეც დიდი კაცის ნაკვალევს მივყვები. რა გვეინება? კარგია დიდი კაცის ნაკვალევზე სიარული.

წვირაშიდან გავდეთი. სულ სხვა პიზიფი ინყვბა, ეს ადგილი იმერეთის მწვენებაა. ღამეც უკანასკნელად ამოისუნთქა, ამწვანებულ ტყეებს ღიღის ნათელი მიუფინა, ხეობაში ჩამონოლილი ნისლი ფხაკურფი მიიპარება. მზის სხივის უმინია, ერთი ამოსუნთქიტი ჩამნიქვსო, სახეც მთვარეს მის თავზე დასთენებია.

ახლა მთვარეზე ღაპარაკი სასაცილოა. ამ უზარმაზარ ქვისა და ღორღის გროვას რამდენ სიკეთეს მიანერდა ადამიანი. თურმე, ვინ ყოფილა ეს შეყვარებულთა ოცნება და მგეობარი ჩვენიდან მაინც მადლობა გკუთუნის. ბნელ ღამეს გვიანათებს, ბნელ ღამეში მაინც რამოდენა ხდება, შუქიც რამოდენა აქვს! მზე ძლიერია, მიუკარებელი, ყველას დასწავებს, ვინც შეპბედავს; ამაყია, გაბიაბურებას ვერ აიტანს, შემოაბიჯებს დედამიწაზე და ცოცხლებმა ყველაფერი.

ჩემი ვაგონი სადგურიდან შორს გაჩერდა. სადგურამდე მიხვლა არ გინდა? პატონ შენს ქმარს უთხარი: — ბილეთი წინა ვაგონში რად არ ამიღო? იცოდეს, ეს კომფორტი კი არ არის, უბრალოდ მოსახერხებელია. როგორ ცივა ამ დილაადრინა. მიშველ მკლავებზე ხელს ვისვამ, ფეხს ვურქავრებ. ამოდენა მატარებლიდან ჩემს მტეი არავინ ჩამოვიდა.

შენს ქმარს კარგად მოეხსენება ამ სადგურის აფანჩავანი. ძელსკამებზე ხალხია განოლილი, სძინავთ. მხარბუქიანი ბიჭი ისე ხვრინავს, ეტყობა თავი რბულ სანაღში წარმოუდგენია.

მარტოობამ იხტიბარი წამიხდინა. პატარა სადგურს თვალთ მოვავლუ. ერთ ნუთს ფიქრმა გამიიღლა — რა ძალა მადგა, აქ რომ წამოვიდე?

— მოდი, შვილო, აგერ დაბრძანდი! — მომესმა. ძელსკამებზე შავით მოსილი ქალი ზის, გვერდით ცარიელი კალათი უდგას.

— ბრძანდებოფეთ, რამდენი ადგილია! — მივუთითე ცარიელ ძელსკამზე და გვერდით მივუჯექი.

— სად მიდიხარ, შვილო? — სოფელი დავუხახლებე.

— შორს გაგინევია, დილით ადრე წავალთ, მეც იმ სოფლიდან ვარ, აგერ ხილთან გაჩერდება ჩვენი ავტობუსო, ხელად მიგვაკრიალებს. გათენდება, ტაქსებიც გამოჩნდება. ვისი სტუმარი ხარ, შვილო?

— ყველას სტუმარი ვარ, ექიმო ვარ, ამ სოფელში გამიანანილეს.

— შენ გაიხარე, შვილო, ექიმს დანატრებულნი ვართ. გაბა არ გვინმანვეც, მაგრამ ის კარგი ხალხი ერთ წელსაც არ ჩერდება. გაიხადე და, უკვე წასულია. აღარავის უნდა სოფელი, არა-

და ჩვეულებრივ რა კვნათ? დაბინძურებ შორს ვართ. ვინმე ავად თუ გაავდა. ვნალობები. სოფელში მარტო მოხვალ დაღვრილი. მოხვალ მხრე როგორ უფეროდ ექიმში!

- მე არასდ წავალ, დღიში! — დავაინმედე.
- ვნახოთ, შეიძლო, აღდგომა და ხვალეო! — თავი ეჭვქვეშადა დადაიქინა, — მე თქვენი ბუნების ერთ-ერთი თანამშრომელი ვარ!
- კარგად მიმიგინია! — ვიცინო.

განმარჯობათ, ჩემო პარკებო!

ამ წერილს ჩემი სოფლიდან გწერთ, უკვე ასე ექვსიამ ამ სოფელს. რად იცინით? მე ის ძალიან მომწონს და მიყვარს კიდევ. შენი ქმარი ჩაინთხოვებს და იტყვის, სიყვარულის მარცხმა სოფელი შეგაყარა, რას იხამ, არ შეგინა თუ იხამი გამგებელია. ფულს დღიში ძალა აქვს, ხელს რომ მოინერეს, გადავებინე. მივეულოცე, მტერი რა დამარჩენია?

გუშინ დედაჩემის წერილი მივიღე, ჩამოსივებს აპირებს. ეგვა მაკვდა. სწავლი, რას იქოთქობებს? რა ქნას, ვის სინამოფენება შეიღის აქ უფნა. სოფელი აქაურებს მიუტოვებელი, სხვა რაზე აიტყობებს თავს! ჩემს სოფელს რა უტყარი, სკოლაზე არის, კოლეჯურწივების კანტარაჟი, საექიმო პუნქტიც. მის გვერდით კი ჩემი ბინა, მეტყურეს თავისი ხელით მოაქვს ყოველ დღიში პური. ისეთ პურს აცხობენ, თბილისში მიქარავენ. არ გვეგონო მარტო პურით მიმსახილვდებიან. დღიში, როცა გავალ ავივანზე, ხან ერთი მოვიღ, ხან მეორე.

- დედამ თბილი რძე მოგართვია!
- ეს კვერცხები ახალი დადებულნი!
- ქსინტი ყველი, — ბუბომ გაამოთო! — იმერული ხაჭაპური და ცხელი მჭადი, ისრინმაველები ჩაწყობილი ვარია, ახალდადამწერილი თევზი კაკლის ფოთოლიში შემბარებულია და... რა გინდა, სტოლი და გულე? ჩემი თანამშენე ქალი უჩემოდ სადღის არ ქნას. რა უგობია მიხი სხელით შეგავეულებ მინდვრის ფხალს. აქ მაღალია ვერაფერს იშოვი, არც ბაზარია. კვირაობით ზესტაფონის ბაზარზე თუ ჩავალთ. იქ, იცოცხლე, ყველაფერი.

- თუ ჩემგან ფულს არ იღებთ, მე თქვენს მოწოდებულს აღარაფერს მივიღებ! — ედავობთ მე და ჩემი მასაინძელი.
- ვე როგორ გვაადრებთ, ჩემი ექიმი არა ხართ? — იცი-ნის.

ჯერჯერობით არცერთი სერიოზული ავადმყოფი არ მყოლია. წნევისათვის ნაშბილი ბლომად მაქვს ნაშობებული, იცოცხლე, სახელი გაეთქვი.

ჩემი ექიმი წნევას მაშინვე არჩენს! — იძახის ყველა. ჩემი თანამშენე — ასე ექვსიამ ჩემს დამლაგებებს, თითქმის მუდამ ჩემთან არის. მის შვილს მოსკოვში დაუშოვარებია. ექი-მია. ახლავ აქ — ასპირანტურაში სწავლობს.

- ექიმი რომ არ გყავდათ, რატომ არ ჩამოვიდა?
- პროფესორი უნდა გახდეს!

მოგატყინდათ ჩემი წერილების კითხვა? ის მინდა თქვენთან საუბარი... მოცლის დროს ჩემი წერილები იცითხეთ, ცოტა გარ-თობით კიდევ. ერთხელ ზღვას უნდაღებე და შენი ქმრის მიტო-ვეული სახლ-კარცე მიინახებულე. იგი რა საცოდავად გამოი-ყურება?

განმარჯობათ, მეგობრებო!

დღეს შემოდგომის ტკბილი და ჩახჩახა დღეა, როგორ მინდა აქ იყოთ, რას გაიხარებდით!

ჩემს თანამშენეს შვილი ჩამოვიდა მოსკოვიდან. ის, პროფესორი რომ უნდა გახდეს. დღეს სადილზე ვართ მინეველი, სოფლის თავაკებნი ყველანი იქ იქნებიან და მეც ვნახავ მომა-კალ პროფესორს.

დღეს ახალი ჰაკივინტი მყავდა. გაიხეხე და უხარმაზარა ახალგაზრდამ ჩემი აივის კიბზე შემოიბოხა.

- ექიმო, გამარჯობათ! — იმერელს გამარჯობას ვერ მოს-ნრება.
- გამარჯვოთ, რაშია საქმე? — ვებურთოდა ხელი გამო-მივირია.
- ექიმო, ეკალი შემესო.
- მედიო მისალებში! — ვუთხარი და თან შევეყვი. ხალათი ჩავიცვი.
- ხელი მარწევე! — საჩვენებელ თითში ისეთი პატარა ეგვა-ლი აქვს, ძლივს ვხედავ.
- ეს არის შენი სატიკარი?
- აკაალს ბებრტაყადი და შემესო!

ეკლის გამოღება დაინწყე, სიცოცხლე ძლივს ვიკაებ. ის სახეში მომჩერებია.

- რას აკეთებს სოფელში?
- ბრიგადირი ვარ!
- ეს შენა ხარ ამ სოფლის საუკეთესო ბრიგადირი? — გაი-კრტა. მე მისი ხელიდან ახორლებული ვეკალი ვარჩენე, — ეს იყო შენი მტერი! — უხარხვალად იმშუნუნა.
- თქვენი ნახვა მინდოდა, ექიმო! — ამოღრლა.
- შერე ჩემს სანახავად ეკალს რად ირქობდი ხელში?
- მოვალ, ხანდახან ნახავო, თუ შეიძლება? — ჯბებში ხე-ლი ჩაიყო, მაგალიტა იმდენი აკალი დავყარი, ნახვათი ბათონი იქნებოდა. — ახ, შენ ხომ არ იცი, ბათონი რა არის. წონის ძველი სახობია.

მეც ჩემი ახალი თაყვანისმცემელი! კარგი იქნება, ბრიგადირის ცოლი რომ გაეხედე. დედაჩემი და დედაჩემები ხომ და-ბრდენიათ ყველაფერზე? კახეთის რომელიღეს სოფელში რომ იყოს, კიდევ უკ, ურწმინდო მაინც მექნება, მერე როგორ მიყვარს მათი ურწმინდო, აქაური კიბილებს დაგაყრევიანებს. შამპანურის-თვის არის კარგი და გასახალ აქვს.

- ორჯერ ვაბარებდი სამედიცინოზე, — გამომარჯვია ბრი-გადირის ხმამ.
- მერე?
- ჩავიჭერი!
- ყოჩაღ!

სოფლიანი სლამი ძალაქობებს

გუშინ ჩემს თანამშენესთან სტუმრად ვიყავი. ბიჭი მართლა კარგი ყოლია, მომწონა მომავალი პროფესორი. მეორე თვი-თონაც მომწონენ, ისე მიყუარებდა თვალებს. დედას ხომ მიუ-წონდნარ ჩემისთანა თუ ვინმე დადის ქვეყანაზე, არა ჰგონია. სოფლებსაც ხომ მტერი არ უნდათ. უკვე დაგვაქორწინეს კი-დეც.

ორი თაყვანისმცემელი ამ მიყრუებულ სოფელში ხუმრობა არ გვეგონო. დედამისი ახორლებული ვეხზე არა დგას, მუხუბნება ქმარი რომ ოში დამებლუბა, ოცი წლისა ვიყავი, ჩემი ბიჭი მა-მას არ უნახავს, მაშინ რომ ჩავიცი შეაბეი, სხვა ფერი აღარ ვიცი, გაჯანდებ ბიჭი. ახლა შენ რომ ჩემი რძალი იქნებო, ქორ-ნილზე გაიხდები შავებს, კუბოშიაც იმ კაბით ჩავენევიო.

- რა დროს სიყვლია, თინათინ? — ვიცინო.

სტუმრად ჩამოსული ახალგაზრდა დაბრიალდა, თავის ძველ მეგობრებს თავი მოუყარა, ნაველი სათხებოზემ, დევის ხეწელ-ში, ეკვერძეში, სოფლის გარშემო, რაც რამ სიძველეს და ხაინ-ტრესეს ადგლი იყო, ყველა მივიინახულეთ.

ჩემი ავადმყოფები შემეჩრდნენ. ზახხულია. ათასი საქმე აქეთ. წნევისათვის ვილას ცალავ!

შეგებლებას ოქტომბერში ავიღებ. რა სჯობია თბილისს ოქ-ტომბერში!

ილია მკვიდროსა, ჩამო კპირვასავო!

ილით აღრიანად დამეხსა თავს თინათინი.

— ბიჭო ჩამოსო, უნდა მომეზადო!

— მეც მივიღე წერილი! — ვუთხარი და გავუღიმიე. დადაცურდა სოფელი.

დაფუჯარდი მეც.

სოფელში მინახანა რომ შემოგრიანდა, მივხედი მოვიდა.

მინახანა თინათინის კარებთან გაჩერდა. ის არის. მინდა მათთან გავიქცე, რაღაცა მაჩერებს, არ მიშვებს. ლოგინზე ჩამოუჯექი, ლოგინი დაიწე, კარს თვალს არ ვაშორებ, ჩემს თავს ვეკითხები: ნუთუ მიყვარს? — თუ სოფლის ხმას ვარ აყოლილი. ჩვენი ბრიგადირი ისე დამადგა თავზე, არ გაივტია.

— ექიმო!

— რა იყო, ბიჭო?

— ტარიელი ჩამოვიდა, საცოლე ჩამოიყვანა, რუსის გოგოსა! — ხა, ხა, ხა! — გადავიხარხარე.

— რა იყო, ექიმო?

— ვერაფერი ტარიელი ყოფილა!

— სოფელში რომ მოდიოდა, გეგო დამგზავრებია, მოსწონენია და აჩქარებულა. არ უნდა იყო, ვინ არის, რა არის... გოჭო ზღვაზე მიდიოდა, შავას აქეთ ნამოუყვანია! — სხასასხებით, სულმოუქმელად ჩამაბარა ანგარიში ბრიგადირმა. — დედამისი თავს იღვავა, მეზობლები გადაირიგენ. — როგორ შეგვარცხენიაო; ვის ვუვრება, ხელი უწყე მოწონეაო. — ბიჭს გამოლენებული სახით შევჩერებოვარ.

— შამ, ქორნილი ნადი, მეც უხლავე მოვალ!

— შენ ნუ ნამოხვალ, ექიმო! — მიხეუნება.

— რატომ? — გაეკვირე და კარზე მივუთითე.

საჩქაროდ მოვირთე, რაც საუკეთესო მქონდა ჩაივცი.

სოფლელებმა დამინახეს, ჩურჩულა ატყდა.

ახლადადამირინებულბთან მივედი. მივულოცე. ტარიელმა ძლიეს ამოლურდა.

— ჩვენი ექიმია! — მეუღლეს ჩემი თავი გააცნო.

იცოცხლე, მოვილინე — ვიძღერე, ვინაცკე, ვიხუმრე. თქვენ იცით, როგორ ვიცი ზოგჯერ თავის მოგვიყიანება? ყველა ჩემს ქებაშია.

— ეს რა ქანა ამ ბიჭმა?!

— ნაქებარმაო, — უაკერავად პასუხია, ხომ გაგიგონია.

— ასეთი სირცხვილის ჭამა არ მინახავს.

— ასე თუ შეცდებოდა, არ მგონია!

ქორნილი დამთავრდა. თინათინთან მივედი, მივულოცე; თვალცრემლიანი გადამეხილა, ნააჩურჩულა:

— თურმე ვეცდებოდი, არც შენ გეცვარებო.

ლოგინში ვენეარ და ვფორილა — მიყვარდა ტარიელი? რომ მომწონდა და ძალიანაც მომწონდა, ამას თქმა არ უნდა. სიცვარულისათვის დრო არ მეყო. ერთი სახვით შევცარება ქნელია!

გურჯერობით წამოსვლას არ ვაპირებ, ამ მინდა სოფელმა ჩემზე აღაპარკოს. ისე ვიქცევი, თითქოს ჩემს ცხოვრებაში არაფერი მომხდარიყოს.

კპირვასავო!

გაბთშით ვეებერთელა წერილია, შენი ბიძაშვილის ჩატარებულ ოპერაციანზე. ჩემს მავიერ მიულოცე. რას გაიხარება დედაჩემი! მწერ, იანვარში სადოქტორო დისერტაციას იცავსო. ყველას გვაჯობა, კარგი ბიჭია, არაფერი მეთქმის. ბული ვერ გავიციე მეგის სასარგებლოდ, მაგის ბრალი არის. კაცმა თავი უნდა შეცვალოს. ეს წერილი არ აჩვენო, მე რომ ვისმეს თვალს დავადგამ, არ იქნება მაღლ არ იქონინოს.

თინათინი შემოვიდა, კიბის თავში ჩაიშულა, იქნად მელაპარაკება.

— რა მიწამ ამ ბიჭმა, არასოდეს ყოფილა, ზაფხული წიგნით რომ არ გაატარებინოს.

— თინათინ, გაიხადე შევი კაბა! — ვთხოვე და მოვეხევი.

— შენ რომ ყოფილიყავი ჩემი რძალი, გავიხებდი, ახლა რისთვის გაიხებდი? ის მანც ვერ გაიკვება. ენა არ ესმის ჩემი და გაულისტმა. იცო, რა გატყრევითა მყავს გაზრდილი? — ნელაზეზე ფეხს ვივადამდე, ლაგმას პირში წაასდებად არ კიშე-ტბელი, ომის დროს შენ რა იცი, რა იყო. დამეკარვა წეთა და დაგვით გაზრდილი შენელი.

ილია მკვიდროსა, ჩამო კპირვასავო!

ეს ბოლო წერილია. მაღლ განახათ. აიგანზე ვხვარ. სოფლს საღამოს ბინდი ფხანკრულით ეპარება. სირენები გავეტილი. ვფიქრობ — არ იცო რაზე. ჭიშკართან მინახანა დამაუხრებებს. ჭიშკარი შემოალო, მღვავზე საწივარი აქვს გადაკიდებული, ასე იცოდა მუდამ. ისე ვიკვილე, არ ვიცი საიდან ამომივიდა ასეთი აღტაცებული ხმა. კიბე ჩაიკობინე, ყელზე ჩამოვიკიდე. ის კი დგას და იღიმიება. თავზე ხელს მისვამს და მუხრება.

წერილი როცა მოვწერე, გოხოვდი იმას არ ანახო-შეთქი, მაგრამ საღვლე მიძინებული იმედი ღვიოდა. მისი ასე მოულოდნელი ჩამოსვლა, რაღა თქმა უნდა, თქვენი ოიენბია.

დილადად აიგანზე ვისხედით, რა არ მოვიგონეთ, ისიც კი მოვიგონეთ, მე და შენ რომ ვცემეთ. მამა გაუჯავრდა:

— ბიჭო, არა გრცხვენია გოგოებმა გცემეს?

— ხელი არ უნდა ახლო, შვილო, ქალის პატრონიცემა არ უნდა დაიგინო. ისეთი რამ კი უნდა უთხრა, რომ არ გცემონ.

— მამიყო, მანახავს ის სიტყვა, გოგოებმა რომ არ მცემონ. მამას გავწერ.

— შენ ადრეა შვილო, მოვა დრო, ისინაცლი.

ჩვენ აიგინს კუთხეში ვართ მივუტყუნე და სიცილით ვიფხრინებთ.

— ვეფაკი აღარ გამიღახოთ! — თითი დაგვიქინა მამამისმა, ნასლა გადავწყვიტეთ. თინათინს დავუძახე და ვუთხარა:

— თინათინ, საჩქაროდ მიხდება ნასლა, ჩემი ბარგი შეკარი და გამომიგზავნე.

თინათინი გატყრებული დგას, თავადი ცრემლებით ვესხა, როცა გადავხევი, ხელაზე კოცნა დამინყო:

— სამუდამოდ დავრჩი მარტო, საფლავშიაც შევი კაბით ჩაგალ.

ბული დამეთუთქა, მაგრამ, როდესაც აღამიანი ბედნიერია, იმას განა სხვისი მწუხარება ესმის? თურმე ბავშვობიდან ეს მიყვარდა, მე კი ღოებ-ყორებს ვეცდებოდი.

დავტყუებ სოფელი. ახლა ზღვაზე ვართ, ორი ბედნიერი აღამიანი. ცურვით ვერთობით...

მაღლ განახათ.

მისი მიღწევა

ქალი, სპორტი, პრობლე- მები

2 ივლისის თბილისში გახსნა საბჭოთა კავშირ-ამერიკის ფოტო-გამოფენა „სპორტის სამყარო“, რომელიც უფროსების „ოლიმპიკის“ კატა პანორამას და „სპორტის“ ილუსტრაციების „ინიციატივების“ მოწყვეთ. ორი ქვეყნის სპორტული ფოტო-უფროსებისტიკის ცნობილმა ოსტატებმა წარმოადგინეს 100-ზე მეტი ნამუშევარი, რომლებიც ასახავენ სპორტის მთელ მრავალფეროვნებას: გამარჯვების სიხალისე, დამარცხების სიმწარე, გზებზეარებას, სასოწარკვეთილებას, შრომის, ღონის, სილამაზის... გამოფენის მოწყობას ღლიდ ღვაწლი დასდეს საქართველოს სპორტსახეობის სპორტანიახიცი მასობრივი მუშაობის სამმართველო (უფროსა ნარგოზა მესხი), სპორტლონისმიებათა უზრუნველყოფის სამმართველო (უფროსი გურამ მამულაშვილი) და სპორტრეაბილიტაცია სამმართველო (უფროსი თენგიზ რუხაძე).

გამოფენის გახსნის დღეს უფროსად „საქართველოს ქალის“ თხოვნით „ოლიმპისკიათა პანორამას“ განყოფილების რედაქტორი ვიანესლავ კრუცკოვსკი ესაუბრა გამოფენის ამერიკელ თანარგანიზატორებს ჯოჯო ბერგერს და გონ პანანეს თებავა — „ქალი სპორტში“.

3. კრუცკოვსკი: პატივცემული ბატონებო ბერგერ და პანანეს! საუბლის-ხიზოა, რომ ჩვენი გაუჩინებელი გამოფენა იმ ბერიოლის დამახებვა, როცა საბჭოთა კავშირი და ამერიკა პირველ ნაბიჯებს დგამენ ერთმანეთის შესახვედრად ურთიერთგაგებისა და თანამშრომლობის გზაზე, მას შემდეგ, რაც წლების მანძილზე ეჭვითა და უნდობლობით უყურებდნენ ერთმანეთს. ჩვენი თანდათან ციცილობთ ერთმანეთს და ვრწმუნდებით, რომ პრობლემები, რომლებიც გვანუხებს, ერთმანეთს ეთხვევა მთავარ რამეში — მშვიდობისა და პედნიერებისადმი მისწრაფებაში. აირატში აქვს ესოდენი დიდი მნიშვნელობა ჩვენი ხალხების კონტაქტებს რომელიც საერთო-სახელმწიფოებრივი მსგავსებით, ის წინინდა ადამიანური თვალსაზრისითაც. სპორტი, როგორც მსოფლიო კულტურის შემადგენელი ნაწილი, საშუალებას გვაძლევს მრავალმხრივ განვსაზღვროთ ეს ურთიერთობა. მიინდა კისარტული შემთხვევით და რამდენიმე შეკითხვა მოგვეთხ: ცხადია, „საქართველოს ქალის“ შეთხვევებს აინტერესებს საკითხი, უფრო სწორედ პასუხი, იმის თაობაზე, თუ როგორ გრძობის თავს თანამედროვე ამერიკელი ქალი დღევანდელ ცხოვრებაში, ეკრობა და სპორტში.

წ. ბერბერი: ქალების მისწრაფება იმისადმი, რომ ამერიკული საზოგადოების ცხოვრების ყველა სფეროში თანასწორუფლებიანობას მიადიონ, სპორტულ ცხოვრებაზე ვრცელდება. ეს იმით აიხსნება, რომ ქალებს მამაკაცებზე ნაკლებად არა აქვთ განვითარებული შეჯიბრების სულისკვეთება. ამასთანავე, ქალს სპორტში შემოაქვს ის, უროსილთადვე იგი მრავალი თვალსაზრისით მიმზიდველობას დაკარგავდა, — ეს არის სიფაქიზე, სინაზი, სილამაზე: ჯან-ღონესთან და ძლიერებასთან ერთად, რომელსაც სპორტისმწიფი ვაჭები ავლენენ, ქალთა სპორტის ზემოაღნიშნული თვისებები სპორტის პარამეტრულ სახეს ავლენს.

ტის ზემოაღნიშნული თვისებები სპორტის პარამეტრულ სახეს ავლენს.

3. კრუცკოვსკი: მანია, როგორ უყურებთ ქალთა იმ ცდებს, რომ ჩაებან ტრადიციულად „ვაკაცურ“ სახეობათა სპორტში, ეკრობად ძალისწილებაში? წ. ბერბერი: ეს ცდები ჩვენი დიდად პოპულარული არ არის. სპორტის მოყვარულთა უმრავლესობა, მათ შორის მეც, ქალურ სპორტში სილამაზეს ვამჯობინებთ. თიფერი სპორტისმწიფებიც ამას უფრო მეტად აფასებენ, ამიტომ არის ქალთა სპორტში ასე პოპულარული ჩოგბურთი, მძლეობისა და კარკვეული სახეობანი, ტანვარჯიში, ცალკეულთა.

3. კრუცკოვსკი: აქვთ თუ არა ამერიკულ ქალებს სპორტისათვის საჭირო პირობები?

წ. პანანესკი: უკანასკნელი მონაცემებით ჩვენი 18 წლამდე ასაკის ქალიშვილების 80 პროცენტი ორგანიზებულ, შედგენილი იქნება, პროფესიულ სასუქებზე მისდევს სპორტში. ეს არის ჩოგბურთი, გოლფი და ფრენბურთი. იმის ცდებით, რომ კალათბურთშიც ამ გზას დაეხმოდნენ, მარცხით დამთავრდა. ამიტომ პროფესიული ფეხბურთი და კალათბურთი ვაჭთა პრეროგატივად დავარა.

3. კრუცკოვსკი: სხვათაშორის, როგორ უყურებთ ქმრები ცოლებს სპორტში, და როგორ „ხედავიან“ იქ ქალებს ვაჭები?

წ. პანანესკი: მამაკაცებს მოსწონთ ქალებს სპორტული სტილი და ყოველწინარედ ცდილობენ ყოველგვარი პირობები შეუქმნან სპორტული კარიერისთვის. მაგალითად, ჩვენი სახელმწიფო სპორტისმწიფის მერი დეიკერის ქმარი, რომელსაც ცმ ცოტა ხინს წინადა პაუზი შეეძინათ, ყოველწინარედ ეხმარება ცოლს. ჩვენი გოლფის ლიდერის დანი იანის ქმარს ხშირად ნახავთ მასთან ერთად, რომელსაც და შეჯიბრების დროს.

3. კრუცკოვსკი: შეიძლება თუ არა ითქვას, რომ ამ მხრივ ქალებს პრობლემები არ აქვთ?

წ. ბერბერი: პრობლემები, რა თქმა უნდა, აქვთ, ისევე როგორც ვაჭებს. ჩვეულებრივ, ზუთი წლიდან ახალგაზრდობა გათავიებულ მოგზაურობაში, წინათმანი, შეჯიბრებაში. ცხოვრებაში რაღაცას კარგა... არის კიდევ სტერეოტიპები, რომელთა დაძლევის ვედილობით, ქალში უწინარესად ცოლს, დედას, დისახლისს ვხედავთ.

წ. პანანესკი: იმისათვის, რომ სპორტისმწიფები პროფესიულად ვითარდებოდნენ, დიდი როლი უნდა შესრულდნენ პრობლემბა და სკოლამ. თორემ ჩემს პირობებში 20 წლის შემდეგ უნივერსიტეტში რჩებიან და სპორტული კარიერის დამთავრების მერე ახალი ცხოვრებისეული პრობლემები ექმნებათ. ჩვენი ძალზე განვითარებულია სტუდენტური სპორტი. 17-18 წლის ახალგაზრდობა დიდ ფულს იღებს შეჯიბრებებში და სწავლის ხალისი ეკარგება. სანსწავლო სტილს შესდევს სპორტის უპირატესობა ენიჭებათ სპორტსმწიფებს: სამათალი, წერა-კითხვა კი მიჭირს, სამაგიეროდ სპორტსმწიფი ვარ, მე უფრო მიმიღებენ უნივერსიტეტში, ვიდრე ჩემზე ნიგინოს.

არის პრობლემა იმ მხრივაც, რომ ვაჭთა და ქალთა სპორტული უპირატესი განსხვავებულია.

3. კრუცკოვსკი: ბავშვები როგორ ემბეიან სპორტში?

წ. ბერბერი: ძალას არაწინ აჭანს. სპორტის გრძნობა ამერიკელი ოჯახში რაღაც თაგისთავადია, ბუნებრივ პროცესია. ბევრი სპორტული გადაცემები, რომლებიც ბავშვებს იზიდავს. ჩემი 5 წლის ბიჭი ხშირად, სპორტულ გადაცემებს რომ უყურებს, თითონაც ცდილობს იმაში. 3 წლის გოგონა უკვე მისდევს ტანვარჯიშს. მე მინდა, რომ იგი ვაკვებს ჩოგბურთს, ცერვას, ჩემს საყვარელ ბიუსბოლს, თუმცა ეს ტრადიციული არ არის, მიყვარს ცხოველ-

2016 პალუანდაში

ბი, ამიტომ გამბიარდებოდა, ცხენისრიბას რომ გაჰყოლიდა.

3. კარუქკომპანი: მართლაც, ჯიბის სიღრმეში უთხარი სპორტული პრობლემები გქვიათ. როგორ გადაწყვეტა? ბატონო ბერგერ და ბატონო პაპანე, თქვენ რომ გამხდარიყავით ხანერაპორის ოლიმპიური კომიტეტის პრეზიდენტი, რას შემოგთავაზებდით?

პ. ბარბაქანი: მე ვცდილობდი ოლიმპიური მოძრაობა გამეწმინდა პირენესიდან და მისთვის თავდაპირველი სინონიმად დამებრუნებინა.

პ. პაპანე: მე სპორტს პოლიტიკას ჩამოვადარებდი. და, ოლიმპიურ მოძრაობაში ნებისმიერი ქვეყნის სპორტსმენებმა მიიღონ მონაწილეობა, ოლიმპიურ ასპარეზობაზე გავაუქმებდი ეროვნული დროშების რიტუალებს.

3. კარუქკომპანი: მაგრამ სპორტსმენისთვის ხომ ერთ-ერთი უმთავრესი სტიმულია თავისი ქვეყნის პრესტიჟი?

პ. პაპანე: აქ უფრო დელეკატური გზები უნდა ვეძებოთ და რაც შეიძლება ნაკლები უხეში მითქვია უნდა იყოს.

3. კარუქკომპანი: თქვენი ფურცლი ძალზე პოპულარულია მსოფლიოში. ვინ არიან მისი მკითხველები?

პ. პაპანე: ჩვენ 3 მილიონი ხელმოწერილი გვყავს. თავიანთი ოჯახის წევრებთან ერთად ჩვენი გარეული 20 მილიონი მკითხველი უნდა იყოს. როგორც ჩანს, მათ შორის ბევრი ქალია. ასეა თუ ისე, რედაქციამ უფრო ხშირად ქალების წერილები მოგვცა. წელიწადში ერთხელ ვებქდავთ ახალი მოდელის საბანაო კოსტუმებს, რომლებსაც პოპულარიზაციას უწევს ღამაში ქალიშვილები. ეს ჩვენი მკითხველი ქალების საპროტესტო წერილების ნაკადს იწვევს. ისინი მოითხოვენ გამოავაქყენოთ... ვათა საბანაო კოსტუმების ახალი მოდელები.

2016 მილანში

3. კარუქკომპანი: საქართველოში ძალზე პოპულარულია ქაღრაკი, ქალთა შორის მსოფლიო ჩემპიონი, როგორც მოგვხსენებთ, ქართველია. შეერთებულ შტატებში როგორ უყურებენ ქაღრაკს?

პ. ბარბაქანი: ქაღრაკი პოპულარულია, მაგრამ არცთუ ძალიან, აქ სპორტა ჯდობა და ფიქრი, ეს კი ვერ ესადაგება ამერიკელი ქალის ხასიათს, რომელსაც დინამიკა უყვარს. საერთოდ, ამერიკის შეერთებულ შტატებში ყველაზე პოპულარულია ისეთ სახეობათა სპორტი, რომელიც ჯან-ღონეს მოითხოვს, თუმცა, ისიც უნდა ითქვას, რომ ამერიკელი ფეხბურთი პოპულარულია მყურებელთა შორის, თავისთვის კი სპორტსმენებს თევზაობა ურჩევნიათ.

3. კარუქკომპანი: გმადლობთ სასიამოვნო საუბრისათვის. გთხოვთ გადასცეთ თქვენი სპორტსმენ ქალებს, მკითხველ ქალებს, რომ ქართველ ქალთა სახელით წარმატებას, მედლიერებასა და მშვიდობას ვუსურვებთ.

2016 პანინოში

ოზარო ბობოვილი

სტეფანი პრინცი

ა შევიერიტ ეზო-კარის ტიპურადან საშუალო ტანის თეთრი, ხანდღობიანი სახის ქალი გამოგვეგება.

— იცნობდეთ, დედა, ლომიძე ვახლავთ, გმირი დედა, — მუხუნება ფცის ხასოფლო ბიბლიოთეკის ვამბე უნია ფუხაევა — ჩემი მეგობარი, დიმილით ვესალმებით ერთმანეთს, საუბარი ისე უშუალოდ წარმართა, თითქოს დიდი ხნის ნაცნობები ვიყავით.

მოსდევდა: შუქურა, თინა, მანანა, ნელი, შუია, თამილა, ფატი, ხათუნა, ასმათი, ზოია, ირინე, უფროსები უმცროსების გაზრდაში ეშველებოდნენ ოჯახს და... ახლა ფართო, კაპიტალური სახლიც ეპატარავებათ, ბუშრობა ზომ არ არის ცამეტი შვილი, სიძებზე, ოცდობიანი შვილიშვილი; მერ ლომიძეებს რომ სიძეები ჰყავთ, ისეთებს ბევრი ვერ დაიკვებინსო, ამბობენ სოფელში და სამართლიანადაც. შრომისმოყვარენი, გამარჯვნი...

უფრო, მრავალი შვილისა, სამაგალითო მეუღლეობა, კეთილშობილური შრომისმოყვარეობა.

— თქვენ გმირი დედის ვარსკვლავი გიმშვენებთ მკერდს და რა თქმა უნდა, უკვლა თქვენი უპირველესი ღირსების დასტურიც ეგ არის.

მრავალშვილიანები ბევრი გვაყავს, ჩემს გარდა სოფელში 18 ახალგაზრდა დედა, რომელთაც ბუთეჯ ნაკლები შვილი არა ჰყავთ, აბა, მისი-

მედი სიხლდობა

— ამ სახლის გვერდით ხის ერთ-ერთიანი ბინა იდგა... იქ დაგზარადე და დაავადრთანე ჩემი ცამეტი შვილი — მესაუბრება ქალბატონი დედა: — ესაა ჩემი სიხლდობა.

დაახ, ამ კარმიდამოში ცხოვრობენ დედა და კარლო ლომიძეები. თერთმეტი შვილი უქვე დათავიანებული ჰყავთ, ინეზა და გიგლა ჩერკიდევ მაშისეულ კერას უსხედან. ინეზა მეცხრე კლასის მოსწავლეა, გიგლა მერვესი.

ჩვიდმეტი წლის გოგონა იყო დედა სახეობის რაიონის სოფელ კორბოულთან ფცაში რომ გამოთხოვდა. უქირდათ დასაწყისში ლომიძეებს. წელეებზე ფეხს იდგამდნენ, მერღოში რომ გამართულიყვნენ, წერედა, რა დასამალია, შვილს შვილი

თუმცა შრომისმოყვარეობისა და გარჯის მაგალითი ახალგაზრდებისთვის ზომ თავად მათი სიმაშირე — კარლო ლომიძეა, რომელიც მეურნეობის მეცხოვედეობის ფერმაში სახელოვან მწეხსად ითვლება.

დავებრდით, იტყვის ხოლმე დედა, მაგრამ გულში თავად უჯირს — ეს რა ვთქვითო. გულიც ჩვეულებრივ ახალგაზრდული აქვს, თალიც უქრის, და სიცოცხლიც ეხალისება.

— მრავალშვილიანობა ზომ არ მოგდებთ?

- დაახ, ცხრა და-მამანი ვართ.
- ქალბატონო დედა, რა მიგაჩნიათ ქალის უპირველეს ღირსებად?
- რა თქმა უნდა, დედა, და მით

- 18 შვილის დედა
- და 22 შვილიშვილის ბებია
- დედა ლომიძე
- ჩვენ
- ფოტოკორმისონდენტის
- დავით იაკობაშვილის
- სტუმრობისას
- მსოფლი
- ობს
- მათიანს მოუხარა
- თავი

ნეთ, — მუხუნება დედა და იწყებს მათ ჩამოთვლას:

მეურნეობის მუშები — გრუნია დედაძე, იზო ობოლაშვილი, სანა და თამარ ოსაძეები, ილია და ციფრო ბიბლიოთეკები, ციფრ და მანია ცეცხვაძეები, თამარ ნოზაძე, ოლია შათირიშვილი, ანაგური ობლიშვილი, სასოფლო კლუბის გმევე შუია ოსაძე, მოსამსახურე ნაზი ოსაძე, დიასახლისები ილია ბერუაშვილი, ანო ბიბლიოთეკი, რუსულან ჩიხუბაძე, ლენა, თამარ ოსაძეები.

ბედნიერება და ჯანმრთელობა ნუ მოჰკლებოდათ ღირსეულ დედებს და მათ ნაშვირთ!

საჩუპრიის

მიტომ

7 აგვისტო
რკინიგზების
კარგობის
დღესასწაულის

საქართველოს დაზარალებული ქალაქი, რომელიც რკინიგზების დროსა უკეთესად ხელდების შედეგად არის დაზარალებული.

— დისკრეტორ, გენერალ, პაპი-
შვიდი ქალი...
— მოხატვის არაა, ზემოთა ად-
გილებზე ვერაფერია...
— ხომ არ ვაქვინა... კარგად-
და ვაჭრის მოღვაწე დღეს ხან-
წილი იმის მოწოდებდა.

კვლევის გულსხეობის ვიდეოს
ამერიკის რკინიგზის სისტე-
მის ვაჭრის მოღვაწე ნიკა კორ-
ცია იგი დარღვევა ქალი, საქმი-
ანობა შესწავლის გრამო-
ნის მისილი. მას ცხოვრებაში ზე-
რა სიწმელე შეხვდებოდა, ზეგრა —
სიხალდე.

შრომითი ოქათი აღიარდა. ოქათ-
ის ძმა ზეგრა, ოთხვე სკაქ წევრი,
ურდობის შოთა დიდების ოქათი გე-
რულიად დაიღობა. წიგ და დავითი
ამერიკის რკინიგზის დაზარ-

ზრებული ინტენსივობა იყენებ, გი-
გული საქარბოდის დაზარალებ-
ული მილიონობის ვაჭრის
მათი ვაჭრების ცნებებს ცრემ-
ლით ავიღა.

შედეგად რკინიგზის დაზარალებ-
ის შედეგად ნიკა სკაქის ამერიკის
ვაჭრის რკინიგზის სისტემის შე-
დეგად ვაჭრის მოღვაწე ნიკა კორ-
ცია იგი დარღვევა ქალი, საქმი-
ანობა შესწავლის გრამო-
ნის მისილი. მას ცხოვრებაში ზე-
რა სიწმელე შეხვდებოდა, ზეგრა —
სიხალდე.

შედეგად რკინიგზის დაზარალებ-
ის შედეგად ნიკა სკაქის ამერიკის
ვაჭრის რკინიგზის სისტემის შე-
დეგად ვაჭრის მოღვაწე ნიკა კორ-
ცია იგი დარღვევა ქალი, საქმი-
ანობა შესწავლის გრამო-
ნის მისილი. მას ცხოვრებაში ზე-
რა სიწმელე შეხვდებოდა, ზეგრა —
სიხალდე.

სანამ იმპერიის პერიოდში

მიქრის მტარებელი,

7 აგვისტო რკინიგზის დღეს-
ასწაულად აღიარდა. ოქათის
რკინიგზის დაზარალებული ქალაქი,
რომელიც რკინიგზების დროსა უკეთესად
ხელდების შედეგად არის დაზარალებული.
— დისკრეტორ, გენერალ, პაპი-
შვიდი ქალი...
— მოხატვის არაა, ზემოთა ად-
გილებზე ვერაფერია...
— ხომ არ ვაქვინა... კარგად-
და ვაჭრის მოღვაწე დღეს ხან-
წილი იმის მოწოდებდა.

კვლევის გულსხეობის ვიდეოს
ამერიკის რკინიგზის სისტე-
მის ვაჭრის მოღვაწე ნიკა კორ-
ცია იგი დარღვევა ქალი, საქმი-
ანობა შესწავლის გრამო-
ნის მისილი. მას ცხოვრებაში ზე-
რა სიწმელე შეხვდებოდა, ზეგრა —
სიხალდე.

შედეგად რკინიგზის დაზარალებ-
ის შედეგად ნიკა სკაქის ამერიკის
ვაჭრის რკინიგზის სისტემის შე-
დეგად ვაჭრის მოღვაწე ნიკა კორ-
ცია იგი დარღვევა ქალი, საქმი-
ანობა შესწავლის გრამო-
ნის მისილი. მას ცხოვრებაში ზე-
რა სიწმელე შეხვდებოდა, ზეგრა —
სიხალდე.

ანუ კვლავ რკინიგზის

„საქართველოს რკინიგზის“
დირექტორი გენერალმა დამიანე კო-
ცია, დირექტორმა და ოქათის
რკინიგზის ამერიკის ვაჭრის მოღვაწე
ნიკა კორცია იგი დარღვევა ქალი, საქმი-
ანობა შესწავლის გრამო-
ნის მისილი. მას ცხოვრებაში ზე-
რა სიწმელე შეხვდებოდა, ზეგრა —
სიხალდე.

დირექტორი გენერალმა დამიანე კო-
ცია, დირექტორმა და ოქათის
რკინიგზის ამერიკის ვაჭრის მოღვაწე
ნიკა კორცია იგი დარღვევა ქალი, საქმი-
ანობა შესწავლის გრამო-
ნის მისილი. მას ცხოვრებაში ზე-
რა სიწმელე შეხვდებოდა, ზეგრა —
სიხალდე.

კვლევის გულსხეობის ვიდეოს
ამერიკის რკინიგზის სისტე-
მის ვაჭრის მოღვაწე ნიკა კორ-
ცია იგი დარღვევა ქალი, საქმი-
ანობა შესწავლის გრამო-
ნის მისილი. მას ცხოვრებაში ზე-
რა სიწმელე შეხვდებოდა, ზეგრა —
სიხალდე.

R

ვენი რესპუბლიკის სახალხო მეურნეობაში ასევე ათასობით ადამიანია დასაქმებული. მათთვის ოპტიმალური შრომის პირობების შექ-

მნა, მათი ჯანმრთელობისათვის ზრუნვა სხვა შესაბამის ორგანიზაციებთან ერთად ნ. მახვილაძის სახელობის შრომის პიგიენისა და პროფესიულ დაავადებათა სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის ძირითადი ფუნქციაცაა. ჩვენი კორესპონდენტმა რამდენიმე კითხვით მიმართა მის დირექტორს, მეცნიერების დამსახურებულ მოღვაწეს, მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორს, პროფესორ შარა შაშაძეს:

— ქალბატონო ვერა, ალბათ, უპირიანი იქნება, თუ უპირველესად თქვენი ინსტიტუტის ძირითადი საქმიანობაზე გვესაუბრებთ; რა საკითხებზე მუშაობთ, რა პრობლემები განუხებთ?

— მოგახსენებთ, სახალხო მეურნეობის სხვადასხვა დარგში დასაქმებულ ადამიანებზე მოქმედებს ფიზიკური, ქიმიური და ბიოლოგიური ფაქტორების რთული კომპლექსები თუ კომბინაციები. ჩვენი საქმიანობაზე ძირითადად იქცევა მიმართული, დავადგინეთ მათი ზღერული ნორმები, თუ რა რაოდენობით შეიძლება მოქმედებდნენ ისინი ორგანიზმზე, რომ უარყოფითი გავლენა არ მოახდინონ ადამიანის ჯანმრთელობაზე. მაშასადამე, ჩვენი მიზანია მეცნიერულად დასაბუთებული სახელმწიფო პიგიენური სტანდარტების დამდგენი; მაგალითად, განსაზღვროთ შაქრი კიმიურ ნივთიერებათა რაოდენობა და დასაშვები კონცენტრაციების ზღვარი, მაგრამ შაქრში ქიმიური ნივთიერებების აღმოსაჩენად საჭიროა შევიმუშაოთ მგრძობიარე მეთოდებიც. ჩვენი ინსტიტუტის ერთ-ერთი ძირითადი საქმიანობა სწორედ აღმოჩენის მეთოდებზე მუშაობაცაა. ამ პრობლემებს შესაბამისად იკვლევენ ინსტიტუტის სხვადასხვა განყოფილებებისა და ლაბორატორიების მეცნიერ-მუშაკები, ისინი პიგიენური, კლინიკური, ტოქსიკოლოგიური, ბიოფიზიკური, იმუნოლოგიური, ბიოლოგიური, ქიმიური და ბიოქიმიური კვლევების შედეგად, ორგანიზმშია დაზარალებული უჯრედების დონეზე აღწევენ ამა თუ იმ ფაქტორის მოქმედების ხასიათს, დაავადების განვითარების ისინი პრობლემის რეგორე მშრომელისთვის, სპეც მით შთამომავლობისთვის.

უკანასკნელ წლებში განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა არა ცალკე აღებულ ერთი რომელიმე სანარმო ფაქტორის მოქმედებას ორგანიზმზე, არამედ მთლიანი კომპლექსის, რომელიც ამა თუ იმ ტერიტორიაზე პროცესს ახასიათებს, მაგალითად: ხმაური, ვიბრაცია, მტვერი, სხვადასხვა გაზები და მიკრობიოტორები პირობები. ჩვენი ინსტიტუტის სპეციალისტები დინამურად აკვირდებიან ასეთი კომპლექსების ზემოქმედებას სხვადასხვა

ჯანსაღობის სუბსტანცია

სამრევლო სანარმო მუშებზე, მაგალითად: ზესტაფონის ფეროშენადნობა ქარხანაში, ქუთაისის აბრეშუხსაქსელ ფაბრიკაში, მადნეულის საბით გამამდიდრებელ კომბინატში, რუსთავის მეტალურგიულ ქარხანაში და სხვა. განსაკუთრებული ყურადღების ქვეშ არის ის სანარმოები, სადაც პროფესიულ დაავადებათა განვითარების ნიშანირბა შეიმჩნევა. ყოველივე ამან თავისი შედეგი გამოიღო. ნაიქამის დასადასტურებლად სხატისტიკის მოიპოველიც. საქართველოში, საერთოდ, პროფესიულ დაავადებათა პირველადი შემთხვევების მაჩვენებლები საშუალო-საკეობისთან შედარებით მნიშვნელოვნად დაბალაა და ნელიონობით კიდევ უფრო მცირედება. თუ 1985 წელს რესპუბლიკაში პროფდაავადებათა 85 პირ-

ველადი შემთხვევა იყო, 1986 წელს ეს რიცხვი 67-მდე, ხოლო 1987 წელს — 47-მდე შემცირდა. ამასთან, იშვიათად გვხვდება მათი შორსნასული და გართულველი ფორმები.

მოუხედავად ამისა, რესპუბლიკის სამრევლო სანარმოება და სოფლის მეურნეობაში დასაქმებულ მუშაკთა შორის პროფდაავადებათა ერთეული შემთხვევები მაინც გვხვდება უპირატესად შედეგად დარგებში: მსუბუქ მრეწველობაში, მანქანა-მშენებლობაში, ქვანახშირის ნარმოებში და სხვ. მრეწველობაში ძირითადად გვხვდება დაავადების ისეთი ნოზოლოგიური ფორმები, როგორცაა ვიბრაციული და აბრეშუხი დაავადებები, სმენის ნერვის ნევრიტი... სოფლის მეურნეობაში კი უმეტესად გვხვდება პრუტელოზი დაავადე-

ბა, მეცხოველებოაში პრუფეკტორმა ბრძოლის არაკეთილსამიერო მდგომარეობის გამო.

ამ საკითხებზე ჩვენი ინსტიტუტი განსაკუთრებით ამახვილებს ყურადღებას: ჩვენ სპეციალური სამეცნიერო-სამართო განყოფილებებიც კი შექმენით ზაგრაძის ზეზონისთვის სანარმოვანო. მდგომარეობა და ტექნიკისა საქმიანობის ინტეგრაციად მივიღწიეთ იმას, რომ ამ სანარმოებში პროფდავადებთა შემთხვევით გვევლინება შემეცნად, ან სრულიად აღარ გვევლინება. ამიტომაც ვფიქრობ, ეს პრაქტიკა კიდევ უფრო გაგვირველით იმ სამხრეთველ სანარმოებში, სადაც პროფდავადებთა განყოფილების აღნიშნული ფაქტორები ჯერ კიდევ მოქმედებენ.

— საყოველთაოდ ცნობილია, რომ დაავადებათა ბრძოლის ყველაზე ეფექტური საშუალება პროფილაქტიკაა. ამაზე რას გვეტყვი?

— სწორად ამიტომ მუშათა მანევრს საამქროებში მიღებამდე, სამრეწველო საწარმოს ხელმძღვანელი ვალდებულია მოსთხოვოს მათ ნინასწარი სამედიცინო შემოწმების დასჯება, რათა იგი არ მოხდეს ისეთ სამუშაოზე, რომელიც მის ჯანმრთელობას ავნებს — გამოირვევს პროფესიულ დაავადების განვითარებას ან დამტარებას. მიუხედავად იმისა, რომ ეს პირობა ყველაწარმის კანონია, დღეისათვის მუშათა ნი პროცენტზე მანევრსანარმოებში ნინასწარი სამედიცინო შემოწმების გაწევა მინიმალურ, თითქოსდა მუხაზღვის დანაღობების გამო, რაც კატეგორიულად აღარშეუძლებს.

ისე უნდა აღინიშნოს, რომ ზიარად სიბიჭი მუშები არ იცავენ უსაფრთხოების წყნებას, მაგალითად, ამ ხმარობზე რესპირატორებს, კანის დამცველ საშუალებებს, სპეციალურად. ასეთი დაუდგარი მოქმედება იწვევს პროფესიულ დაავადებათა განვითარებას.

სხვაგვარ მიდგომას მოითხოვს სანარმოში მომუშავე თერაპევტთა შრომის ანაზღაურება. მთა გვიდა მუშარდაობისა, უდგესი პროფილაქტიკური საქმიანობის ვიკარებთან და საფუძვლზე მოუძღვრული არ იქნება, თუ მათი ხელგაღმა მუშათა ჯანმრთელობის მდგომარეობის და აკადემიის შემოცირების მიხედვით განისაზღვრება. რესპუბლიკის ჯანდაცვის სამინისტროს დიდიანია საკითხს ასე სჯავს.

— ქალთა შრომის პირობები თუ გაქვით ცალკე შესწავლის საგანად?

— ჩვენი ინსტიტუტი სისტემატურად სწავლობს მსხუდუქი მრეწველობის სანარმოებში ქალთა შრომის პირობებს, შემდეგ კი განსაზღვრულად და რეაგირებისათვის გამოიკვს სათანადო ღონისძიებებზე როგორც პროფსაბჭოს ქალთა კომისიის, ისე უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის სათანადო სიბიჭების სხდომებზე. ამან თავისი შედეგები გამოიღო: დღეისათვის მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდა ქალთა

შრომის პირობები და კანონმდებლობის დაცვის მდგომარეობა, თუმცა ჯერ კიდევ რჩება აქტუალური პრობლემა ქალთა ალერგიული დაავადებები, რომლებიც ტექნიკური პროცესების ძირეულ შეცვლას მოითხოვს. ამას კი, მოგესხნებათ, დღემ სჭირდება.

მთავი ქალთა შრომის შესამსუხვეობად ჩვენი ინსტიტუტი შევიმუშავეთ მიწაყობილობა ჩაის ხელით საკრეფო მანქანისათვის. იგი ამცირებს ვიბრაციას და ფიზიკურ დატვირთვას. სათანადო ინსტიტუტებშია მოწინის ეს მონებობლობა, სადღესი ნიმუში გამოცადეთ ნატანების კოლმეურნეობაში, ფართო გამოცდა კი ნადღეურების კოლმეურნეობაში 1 შექტარება ათავალისინებულად.

ინსტიტუტის მეცნიერ-მუშაკები სწავლებენ მეგრეთა სპეცტანსაციის ვარგისიანობასაც, ამონებენ მას ფიზიკოლოგიურ ასპექტში. სამუხაროა, რომ სათანადო სასასურებმა ჯერჯერობით ვერ შეიძლება ოპტიმალური სპეცტანსაციული და თუ შეუძლებურად იმუშავებს, ეს საკითხი ვერც უახლოეს მომავალში გადაწყდება.

— ქალბატონო ვერას მოგესხნებათ, მთელი რიგი სანარმოები რეკონსტრუქციის განიცდის, სოფლის მეურნეობაში სულ ახალ-ახალი პრეპარატები გამოიყენება. რა პრობლემებს გქმნისთ სიახლეები სახალხო მეურნეობაში?

— როდესაც სამრეწველო სანარმოებში დაგვიარაღება ხდება და ახალი ტექნიკური პროცესები იწერება, მუშე ნინასწარმად ვსწავლობთ მათს ზემოქმედებას ორგანიზმზე. მრეწველობაში ახალი ტექნიკა უმეტესად სასიცოცხლე მოქმედებს შრომის პირობებზე, მაგალითად, მეგრეებზე ვიბრაციის პრობლემა. რაც შეეხება სოფლის მეურნეობას, შმაქმიმიაკების კომპლექტების უკონტროლო გამოყენება დიდი პრობლემის ნინაშე გვაყენებს. ჩვენი ინსტიტუტის სპეციალისტებმა დაადგინეს, რომ სხვადასხვა შმაქმიმიაკების ერთდროულად გამოყენებამ შეიძლება სრულიად შეცვალოს დაავადების კლინიკური სურათი. ეს ძალიან ართულებს დიაგნოსტიკას და მუშარდაობის ფუქვქვებ დაბალია. შმაქმიმიაკების კომპლექსთა გამოყენება ჯანმრთელობის დაცვის მუშათა კომპლექტური დააცვის გარეშე ყოფილად დაუშვებელია. სანუხაროდ, სოფლის მეურნეობაში ზიარად ირღვევა მთა გამოყენების წესები: კონცენტრაციები, ჯერადობა, ვაჯები.

განსაკუთრებით შემაშფოთებელია კერძო სექტორში კანონმდებლობის დაუცველად შმაქმიმიაკებით სარგებლობის დიდი პრობლემა. გამოირცხელი არ არის, რომ ამის შედეგად საკვეში დატროვდეს მოწინაშე ნივთიერებათა ისეთი რაოდენობა, რომ მომზარებლის ჯანმრთელობაზე უარყოფითი გავლენა მოახდინოს.

— რასან სიტყვამ მოიტანა, იქნებ მოკ-

ლუდ გვითხროთ, რა პროფილაქტიკური ღონისძიებები უნდა გვატაროთ, რომ თუ ვიდან ავიცილოთ სასიკვდილო ნივთიერებათა მიღებული ინტოქსიკაცია? თქვენ ტოქსიკოლოგი ბრძანდებით და თქვენი რჩევა ჩვენი მითხველებისათვის საყურადღებო იქნება.

— სახეშეწოლო კანონმდებლობის მიხედვით სათანადო სასამსახრო ჯერ კიდევ მოსაღების ადგენად ამონებენ პროფექტებს მაშინ სპეცტიმიაკების წარწინა ოდენობის დასაგვენად. თუკი დასაშვებ რაოდენობაზე მეტი აღმრედება, საჭიროა ასეთი პროფექტზე ზედმეტად შმაქმიმიაკების-სიდან გათავისუფლება სათანადო თერაპიული დაუშვებებით, როგორცაა კონსერვირება, სხვადასხვა ხილფაფებისა და მურაბების დამზადება და სხვა. მაგრამ თუ შმაქმიმიაკები არ ექვემდებარება თერაპიულ თუ სხვა სახის დაუშვებებს, ან პროფექტს მას ისეთი რაოდენობით შეიცავს, რომ დამუშავება სასურველ ფუქვქვებ არ მოვადგურდეს და დადგინდეს დასაშვებ ნორმაზე მეტი რაოდენობით შმაქმიმიაკების დატროვების მიხედვით, მთა სალექციად-კონსერვირება პროფილაქტიკური ღონისძიებების გასატარებლად.

როგორც ხედავთ, შმაქმიმიაკების გამოყენება დიდ სფრთხილებს მოითხოვს. ამისათვის მიზანშეწონილად მივიჩნინა შეიქმნას არა მარტო სამედიცინო დარგის მუშათა სპეცტანსაციური, არამედ საუწყებო ქიმიური ლაბორატორიებიც თვით საბჭოთა მეურნეობებში, რომ საკვები პროდუქტების ბაისისსა და უსაფრთხოებაზე მეურნეობა ავიდგეს პასუხს თვითონი გაკოქვების გასაყივად ასეთი პროფექტია და სუფთა საბიო ანდედეს მომზარებად.

გარდა ამისა, მიზანშეწონილად მივიჩნინა კერძო სექტორთა ქიმიური საშუალებებით მომზადებისათვის სპეციალური სასასურების შექმნა, რომელიც სათანადო დაკვეთების მიხედვით კერძო სექტორში ქიმიურ ოპერაციებს ჩააბარებს და პასუხს აცხებს ან ნაკვეთიდან მიღებული პროდუქციის ბაისისსა და სისუფთაობაზე.

— თქვენს მიერ დასმული საკითხი სახელმწიფო მნიშვნელობისაა, როდესაც იგი ედება არა ადამიანთა ერთი რომელიღაც კლასის ჯანმრთელობას, არამედ მთელი მოსახლეობისა და მომავალი თაობების კეთილდღეობას. ამიტომ საჭიროა ყველა ერთად მთელი შეგნებით მიფედვით ამ საკითხის დადებითად გადაწყვეტას. სანამ ჯერ კიდევ არ შექმნილა სპეციალური სასასურების, თითოეულმა გელხმა და კერძო პირმა გამოიყენებ უნდა დიაცივად დღეისათვის არსებული საკანონმდებლო წესები, რომლებიც შმაქმიმიაკების უსაფრთხო გამოყენებას განამარტობებს.

რასიხაბო ადამსკომის კომისიამ ქალაქის დანავაგენისბინის დაჯარბოა სახანაბდე მოქალაქე. აქ ოფისის დასახლებობი სულდუ არ მინდა შობადედილება შეეშენა ჩვენი კარგი მუშაობისა, პირიქით, აღბთ უფეთესი იქნება, თუ საერთო არ მოგებებს მისახლებლობას ანგით დონისბინების ჩატარება. იმდეს გამოკვეთს, რომ ჩვენი დღევანდელი საუბარეო დავგებებარება ამაში.

პირველი მადისს რადონის სახეილ-სახლარის მთაბარე მადის რაბაჰუ ძარუ-მინძ:

სანატარული სახასურის ძირითადი ფუნქცია ზომ სხვადასხვა ინფექციური დავადებების და პროფილაქსიების პროფილაქსიებისა. ამ მხრე გარკვეული სამუშაობა ჩატარებულა. რადონში მინერულიწყინდ ეკლო ინფექციურმა დავადებებმა.

მინერული წყინდ გამოდირდა აგრეთვე სანატარული ზედამხედველობა და ვანსაყურებულა ურდულა დავაშო ეკლორების იმეს გამო, რომ ორგანიზაციის საქარეო სახარა წადებს ყოველგვარი ვანგებულყოფის გარეშო ურდებულ მდინარე ტვიტარული და აუტოკანებულ მას, საქემ ვადეცო საგამომიბელო ორგანოებს. ჩვენი ჩარების შედეგად გატარებენ „მომსოწი“, ადგილმარქველობის სამინისტრის გარეშო და გარეთიანება „ნმ წლისთავი“ დღეისათვის მდგომარეობა ვანსწორდა.

მინერული წყინდ პირველი მადის რადონში შობილურად გაუქმებულა სანატარული მდგომარეობა (მოსახლეობიდან საყოფაცხოვრებო წარჩინების გატანა), მაგრამ წინააღ დავილი აქვს მრავალსართულიანი სისტორებულ სახლებიდან და მოსახლეობის საყოფაცხოვრებო წარჩინების გატანის გარეშის დარღვევა. შუთთანხებულდ მუშაობენ სპეციატიზირებენა და სადღონე-შედილი სადგური, საგარეშობლად მომრავლდენ მარტლდებენ, რაც მინერების რადონის დღესწინების მოქვენი მუშაობისა.

1987-88 წლებში სანეპიდდღეარმა არადამამყოფილებულა სანატარული მდგომარეობის გამო დაჯარბიმა 1045 ადამიანი, მათ შორის ავტორიტეტული პირების, რადონის ამფინიტრაციულ კომისიის ვადეს-ცა ზეგრი მთაგანის საქემ.

სანეპიდსადგური ყოველკარეულად რასიხაბო ადამსკომს აწვდის ინფორმაციის რადონის სანატარული მდგომარეობის შესახებ. მდგური სანატარული ზედამხედველობა დაწესებული რადონის ტერიტორიაზე განადგებულ კვების, ვაჭარების, საყოფაცხოვრებო ობიექტების, სკოლებისა და სკოლა-წადელ დაწესებულებობა, სანატარული საწარმოების, სამყოფინდლო პროფილაქტიკური ორგანიზაციების სანატარულ-ტექნიკურ მდგომარეობაზე.

გამოკვლილი დარღვევების დროს დავაჯარბილი 280 ადამიანი, მუშაობის ურდებო არ მიეცემა 207 ობიექტზე. შესაბამისი დონისბინების გატარებამდე.

1987-88 წლებში რასიხაბო ადამსკომის სხდომაზე გატანილ იქნა შედიის საკითხი რა-

ონის ტერიტორიაზე განლაგებულ სხვადასხვა ობიექტების არადამამყოფილებული სანატარულ-ტექნიკური მდგომარეობის გამო. მომხდელა საკითხის პარტის რადონული კომიტეტის ბიუროზე და სახალხო კონტროლის კომიტეტზე განსახილველად.

1988 წლის აპრილში რადონში ჩატარდა სანატარული დავადებებების ერთთვიური დავადებებების ერთთვიურის დროს დავაჯარბიმა 42 ადამიანი, დაიკეტა 81 ობიექტი რადონი ურდული რადიეთი 19 ობიექტზე გამოწვევად მდგომარეობა.

მიუხედავად გატარებულ დონისბინებისა, ჯერ კიდევ რადონის ტერიტორიაზე განლაგებულ დაწესებულებების სანატარულ-ტექნიკური მდგომარეობა არადამამყოფილებულია.

მომავალი ჩვენი სამსახური უფრო გამკარგებლი იმ მიმართ, რომლებიც არღვევენ სანატარულ წესებს.

პირველი მადისს რადონის სპეციალ-მუშაობის უფროსი თემურ კემელი-შვილი:

უკვლავ დღეი პრობლემა, რომელიც არა მარტო ჩვენი რადონში, არამედ მთელს ქალაქში დგას, ეს არის მოსახლეობის დაუფე-ფარი დაწოდებულება ჩვენი სამსახურისა-დარი.

თბილისებელი ქუჩაში ყარან სახლის, სიგარეტის, ნაყურის ქალადლებსა და კიდევ სხვის ნავებს. ამის გამოსწორება კი ჩვენი უარ არის დამოკიდებულა. ჩემის აზრით, ამაში ურდა დავგებმარც დროი ინფორმაციის საშუალებანი (რადიო, პრესა და ტელევიზია), მოსახლეობას ზნირად რადუ-არას საუბრები.

დღეი პრობლემა ჩვენითვის და, საერთოდ ჩვენი სისტემებისათვის, მანქანა-ტრანზპორტი და მარა-წაწელობა. ამ მხრეი მომარაგება თითქმის სულყან დონეზე.

მიეცემა სულენის დასახლები, კომპიუტერებისა და კომპლუტერული მარეობის სისტემის უბრალო ჩვენი მუშა საყოფაცხოვრებო წარჩინების ხელით აგრავებს, ხელში უბრა-ვს ცდები და მთელი დღის განმავლობაში დაღვინი სკოლაშიდ ბავშვს, სკოლის მოწვევებს, სტუდენტს, მუშას და ინტელი-გენტს, რომ მათ მიერ ქუჩაში დაღვინ-ებულ წარჩინები მოაგროვოს, რაც თითქმის შუთლებულბო ხდება. ამიტომბა თბილისი ბი-ნძური ქალაქი.

ჩვენს მუშებს, მძლედ-მუშებს მაღალსარ-თულიანი (ქვ განსაკუთრებით იქიმეს დღესის მასივის) სახლების ბუნეკრებიდან ხელით უდებენ საყოფაცხოვრებო წარჩინების გა-ტანდა და მანქანაზე დატვირთვა.

ამ პრობლემას იმდრო შეევე, რომ ორი წლის წეს თითქმის მოიქცეს განსახლები და დღესის მასივის 1 ყვარტლის 28 კორპუსის ბუნეკრე დამორტავდა შექანებურ სიგარეტ-ორბო, რომელიმაც რამდენიმეჯერ (თითქმის სულმდებ) შეამციდა მუშის ფინეკური შობა, მაგრამ გადიდა ორი წელი და ეს სიგარეტარი ერთადერი ეგზემპლარად დგარას

ჩვენს რადონში (ზე მადის ქალაქში). ამ რადონმა ჩვენი ნავეკუჭებზე ბუნეკრებულ ნავეტი ვადესებლი.

ერთი მტკიუნებლი პრობლემაჰე ორგანი-ზაციების წარელი დავაგენებთ, ამ საერთოდ არ ვგირავებთ მოსახლებების თანხას (ბიუ-ჯეტად იმისა), რომ მათ კეთილსინდელბა ვეგსახებებთ. რა თქმა უნდა, ჩვენს შე-ვაილიდა ვაგარტორი ეკონომის ზომებს, ამ ვა-ვანგანთო მანქანები ურჩი ვადამხედველობა, მაგრამ ამას კატეგორიულად ვგარკობავენ, ხანცა ეს არხადად ჩანს, ზნირად ვავაგან-ებდა ხელდასების გამოტანა, რაც მუშა-მოსახლებების უკმაყოფილებას იწვევს.

პირველი მადისს რასიხაბო პრესა-კომისე კამელი მუშაობის ბანაწარული-მადის ბაბბე როსლან ბელაშვილი:

ამ ერო წლის მანძილზე ჩვენმა სახა-ბურმა დღეი მუშაობა ჩატარა დღეის მათისი ვადამხევა-დასუფთავებისა და კეთილმოწყობისათვის.

დღეის მასივში, ხელაშვილის ქუჩის ბო-ლოში, აშენა ნავაგადამტვიტარი სადგომი, რომელიც ორჯერ შეამციდა დრო და სახ-ტარები მასივიდან საყოფაცხოვრებო ნავის გატანაზე რომ იმარტობდა.

უღბლიანის ქუჩაზე ჩატარდა წყალადე-ვისი შესტლის კაბელტარო რემონტი და ამას-თანავე შეუსწორდა წყალმომარაგების ხინ-ტემის დაწოდების სამუშაობა. აღნიშნული დონისბინების გატარების დღეის მასი-ვისი უკვლა ვარტალი ზანთრის საწინაშე ერთ-ნიარად ვადებთ.

დღეის მასივში ხელაშვილის ქუჩის ვას-წვირე მეგობრობის ვაშორიდან საქარეო გარეთიანება „მონამდე“ ვაკეთდა მდინარე ტვიტარის მარქენა ფერდობის მდავეი მ-კორატული მოაჭარი, რომელიც სახა-წინობლად მოსო ბუზი და ვაგამოგება ხინ-წინული ფერდობის სანატარული მდგომა-რობა. ამავე ქუჩის დასაწყისში, ტარმავის ხაზის ვასწვირე, დაწყებულა და მძლედ და-მორტავდა დეკორატიული მოაჭარის ვაკუტება.

უქანასწვლი ერთი წლის ვანმავალბო რამდენჯერმე მოეწყო შახაობრბო მდინარე დღეისრის ბევის ზედამიბელო დაბინო-რების სალოცადელებო. უქანასწვლი შახა-ობრბო მიეწყო მათის თვეში, გატანილ იქ-ნა 14 თვითობილად მანქანა საყოფაცხოვრებო და სამწუნებლო ნავეტი.

პირველი მადისს რასიხაბო ადამსკომს ქალაქის დაწინაშე და კეთილმოწყობის რაი-სკომარეობის შუეკეთი მდინარე დღეისრის კეთილმოწყობისა და ვალმავლების პროექ-ტო, რომლის დაშთავების შექმედ პარქი-კულად ვანორცილებდა პარქიტო ვაი-ვადღესწინებლი ნავეტიბინების შეწენბლობა.

იმდამკომის კეთილმოწყობის ვანყოფილება მომავალში ვაკარტელბს ინტენუარი მუ-შაობას, რათა ჩვენი რადონის ერთ-ერთი ლ-მარე კეთხე კიდევ უფრო ვადამხედბ.

მრგვალი მაგდა მომხადე ირმა ჩოქვაშვილი და ოლია რაჰვიამ

ბადრიჯანი

ზადრიჯანის ხაშობლოდ ინდიოეთის სოფლადან. იგი უძველესი დროიდან აუღ ცნობილი, აგრეთვე, ჩინეთში, ავღანეთში, ჩრდ. აფრიკაში, ეგვიპტეში.

საქართველოში ბადრიჯანმა ფართო გავრცელება პოვა მე-12 საუკუნეში. ამჟამად მლიერ ვაჭრეკლად სპტოთა კუბრისი სამხრეთში და საპატო ადგილი დაიკავა ზოტ-ნელთა შორის.

ბადრიჯანი შეიცავს შაქარს, ცილოვან ნივთიერებებს, მინერალურ მარილებს, ვიტამინს, ცოტა რაოდენობით B გუგუს ვიტამინებს, კაროტინს და მცირე რაოდენობით — უჯრედის.

ბადრიჯანს სახარგებლო ნივთიერებებს შეიცვლობის გამო სამკურნალო თვისებებიც აქვს. ბადრიჯანის საქმელად გამოყენების შემდეგ სისხლში ქოლესტერინის რაოდენობა კლებულობს.

კარგია ბადრიჯანი მშობთვის, ვისაც უსახოა აწუხებს.

მინერალური მარილებიდან ბადრიჯანში კარბონის ნაერთების მარილი, რომელიც ხელს უწყობს ორგანიზმიდან სისხლის და ქლოროფანი ნატიოების გამოყვანას, რტებს სისხლძარღვად სისტემას. ბადრიჯანში შეიცავილი მინერალური მარილებიდან აღსანიშნავია ფოსფორის მარილები.

ბადრიჯანისაგან შეიძლება მომზადდეს სხვადასხვა ხაზის გემრიელი და სახარგებლო კერძი.

შემწვარი ბადრიჯანი ნიშნის საფარული

გარეცხილი ბადრიჯანი კანიანად დაჭრით მარცხედ 1/2-2 სმ სისქის ნაჭრებად, მოყვარებით მარილი და გააჩერეთ 15-20 წუთი. გამოყვებით წვენი გადაჭურეთ, ბადრიჯანს დაწვეთ ერთი ფენად მცენარეულ ზეთთან ცხელ ტაფაზე და შეწეთ ირივე მხრიდან მწიფათაში ფერის ქერქის წარმოქმნამდე.

ნივლი, ნორი და მარილი დანაყეთ ერთად, დაუმატეთ დანაყილი კინძი, დანაყილი წიწყა, ღვინის ძმარი ან ბრწყინულის წვენი, კარგად აურეთ ერთმანეთში და გახხენით 1/2 ჩაის ჭიქა ცივ ახალღვარ წყალში.

შემწვარი ბადრიჯანი დაწვეთ ღანგარე, მოყვარებით წვრილად დაჭრილი რტინა, ოხრანახუნის ფოთლი, ხახვი, ზეიოვან დაახსით წინასწარ გამოადებული საწებებში.

ბადრიჯანი — 5-6 ცალი, ნივლი — 1 ჩაის ჭიქა, მცენარეული ზეთი — 1-2 სუფრის კოვჩი, კინძი — 3 ძირი, ღვინის ძმარი ან ბრწყინულის წვენი, რტინა, ნორი, ოხრანახუნის ფოთლი, ხახვი, წიწყა და მარილი — გემოვნებით.

შემწვარი ბადრიჯანი ნიშნითა და ბრწყინულის

მთელ-მთელი კანიანი ბადრიჯანს გარეცხეთ და შეწეთ უხეხილად. შემდეგ გააცალეთ კანი, დაჭრით წვრილად, დაუმატეთ დანაყილი პილილი, წვრილად დაჭრილი ხახვი, დანაყილი ნივლი, ბრწყინულის მარცხელზე, აურეთ ერთმანეთში და მოათავსეთ თევზში.

ბადრიჯანი — 500 გრამი, ხახვი — 1 თავი, ნივლი — 1/2 ჩაის ჭიქა, ბრწყინულის მარცხელზე — 1/2 ჩაის ჭიქა, პილილი და მარილი — გემოვნებით.

ბადრიჯანი ნივრით

ბადრიჯანი სიგრძელე დაჭრით თხლად, დაყარეთ მარილი, ზეიოვან გადაყარეთ სუფთა ტილო და 10-15 წუთი გააჩერეთ. შემდეგ გაწურეთ ხელით, შემოღეთ ისე, რომ არ დაიკულიტოს. ტაფაზე დაახსით მც-

ნარეულს ზეთი, გააცხელეთ, ჩაალაეთ შიგ ბადრიჯანის ნაჭრები და შეწეთ ირივე მხრიდან. ხახვი დაჭრით წვრილად, მოხარეთ მცენარეულ ზეთში, აურეთ შემწვარ ბადრიჯანს, მოათავსეთ უღვინი ტურქულზე და ზეიოვან დაახსით ღვინის ძმარში გაქმნილ მარილთან ერთად დანაყილი ნორი.

ბადრიჯანი — 8 ცალი, მცენარეული ზეთი — 2 სუფრის კოვჩი, ხახვი — 3 თავი, ნივლი — 5-6 კბილი, ღვინის ძმარი და მარილი — გემოვნებით.

ბადრიჯანი კვხრცხით

გათლილი ბადრიჯანი დაჭრით ძალიან წვრილად, მოყვარეთ მარილი, დაყარეთ სუფთა ტილო და გააჩერეთ 15-20 წუთი. შემდეგ გაწურეთ ხელით, რომ მოსცილებდეს სიწყარე, მოათავსეთ ღრმა ტაფაში ან ქვაბში, დაუმატეთ მარილი, ცხინი, აურეთ და შეწეთ, სანამ შხად არ იქნება. ამის შემდეგ დაახსით ცილიან-ჭულიანად გათქვევული ტურცხი, აურეთ და როცა კვერცი შხად იქნება, გაღმოდგეთ.

ბადრიჯანი — 500 გრამი, ცხინი — 100 გრამი, კვერცი — 3 ცალი, მარილი — გემოვნებით.

ბადრიჯანი მოხრბაჟული ღუმით

მთელ-მთელი ბადრიჯანი შეწეთ უხეხილად, მოაცილეთ კანი და დაყეთ რბილად. ცხვრის ღუმე დაჭრით ძალიან წვრილად მოჭარო ნაჭრებად, დაუმატეთ მარილი, აურეთ, მოათავსეთ ტაფაზე და მოხარეთ წვრილად დაჭრილ ხახვთან ერთად ისე, რომ კარგად შეითოლდეს. შემდეგ დაუმატეთ გაწვადებული ბადრიჯანი, აურეთ, შეწეთ 5 წუთი, ჩაუმატეთ ძალიან წვრილად დაჭრილი წიწყა და გაღმოდგეთ ცხცხლად. თუ გსურთ, შეგიძლიათ შეუხის დახარხარდ, გემოვნების მხედვეთი შეუთოთ წვრილად დაჭრილი მყვანილი.

ბადრიჯანი — 800 გრამი, ცხვრის ღუმე — 100 გრამი, ხახვი — 2-3 თავი, წიწყა და მარილი — გემოვნებით.

მთელ-მთელი ბადრიჯანი ღუმით

კანიანად გარეცხილი ბადრიჯანი ჩაჭრით ერთ ადგილას 3-4 სმ სიგრძეზე. წვრილად დაჭრილ ღუმეში აურეთ პილილი, მარილი, და, თუ გსურთ დაჭრილი მყვანილი. გამოადებული მახალი ამოავსეთ თითოეული ბადრიჯანის ჩაჭრილი სივრცე, დაწვეთ ერთ-ერთად ტაფაზე, ზეიოვან დაახვრეთ ხახურავი და დღვეთ ცხცხლზე. როცა ბადრიჯანის ერთი მხარე შეჩვენება, გადაახვრეთ და კვლავ შეწეთ. ასეთი სახით მომზადებული ბადრიჯანი შეგიძლიათ ააგოთ შამფურაზე და შეწვეთ ნაკვერცხალზე.

ბადრიჯანი ასეთნაირადვე მზადდება: წვრილად დაჭრილი ცხვრის ღუმე და ხახვი (3-4 თავი) აურეთ ერთმანეთში, მონურეთ კარგად, შემდეგ დაუმატეთ პილილი, მარილი, წვრილად დაჭრილი მყვანილი, აურეთ და ამოავსეთ ბადრიჯანის ჩაჭრილი სივრცე.

ბადრიჯანი 8-10 ცალი, ცხვრის ღუმე — 50 გრამი, პილილი და მარილი — გემოვნებით.

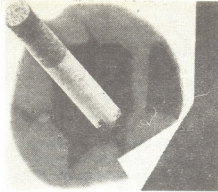
ბადრიჯანი ნივრისანი მარცხით

წვრილად დაჭრილი ხახვი მოხარეთ მცენარეულ ზეთში. გათლილი ბადრიჯანი დაჭრით მრგვალ ნაჭრებად, მოათავსეთ ქვაბში, დაახსით მცენარეულ ზეთი და ოდნავ მოხარეთ, შემდეგ ჩააყარეთ მოხარული ხახვი, პილილი, წვრილად დაჭრილი ოხრანახუნის ში, მცენარეული ზეთი, მარილი, დაახსით ნახევარი ჩაის ჭიქა წყალი, ქვაბს დაახვრეთ ცხცხით კარგად. შხა ბადრიჯანი მოათავსეთ ღუმელში და ზარში მზადდრამდე. მარწის შეუთრეთ დანაყილი ნორი და გათქვევანილ ტურქულზე და ზეიოვან მოახსით წინასწარ გამოადებული ნივრისანი მარწი.

ბადრიჯანი — 500 გრამი, ხახვი — 1 თავი, მცენარეული ზეთი — 2 სუფრის კოვჩი, მარწი — 1 ჩაის ჭიქა, ნორი, ოხრანახუნის ფოთლები, პილილი, მარილი — გემოვნებით.

С
В
С

სად მოხსნოს სიბარბი პარკომ?

სარედაქციო ფელეტონი კონკრეტულ თემაზე

სიგარეტის და კონსერვის კოლოფები, ნაწილები, ოდესღაცის მუშები, ღვინისა და არსის ბოლოების ნაწილები, დახუდებული კარტი, დაღლილი კუჭყურანი პერანგ... ირავლე ანტისანტარია.

შეიხვეწეს არ გაუკვირდება, იმით რომ ასეთი დანავანებული ადგილები თითქმის ყველგან გვხვდება ჩვენს დღეობაში და ამ საკითხთან დაკავშირებით ბევრს უბეჭდო და დაწერილია, მაგრამ მე მინდა ერთ ანალოგიურ, საშუალო და გასაკვირ ფაქტზე ვაგაზაგოლო უფრადლება, რომელიც უყოველიურად გვხვდება... და ისიც ხად — რუსთაველის პარასექტუეტიკოდი, ოპერის თეატრის ხალარების გვერდით მდებარე ნაკლებად შესამჩნევ პატარა ხეივანი.

ყველაზე რთაბანებს შეხვდებით აქ: ვგოლები მორიან სიგარეტის მოსაწივად, ღლონები სირტიანი სახმების დასაღვივად, ქალ-ვაფები ხაარშეილი... ერთი სიტყვით, აქ მოდის იმის გასაკეთებლად, რისა გაკეთება თავშეუბრის ადგილობრივ მოუღებლობა. ამ ჩაღლინებ ნისი წინაა საშუალება მოწყობა, ვაგრონობა ამ პარკონებს.

ხედავს არიან და რას წარმოადგენს ისინი? პირველ რიგში ჩემი უფრადლება მოქცეობა რეგრა, ანაბლ-დაჩაბულმა, გუდაშობიარა მაწაწაწადა, რომელიც ჩამოქცევა ქვაზე, ირავლე მიმოხივდა, შენდგე და-აპრო უბის ჭიბიდან ოდესღაცის, ჩამდენიწერა მოწრუბა და ისე ჩაიღო. ისინი ხად და ამგარაყო და ვაგანაქლებულიყო უნდა, რომ შევანერე და ვამოკვირე ვინა... „რა ვიღა, რომ მოქცეა მინდო ამ დაგაღლინებს!“ არავერი უფროსი, მხოლოდ ბოდიში მოვხვადე და ახლა ჩემი მურა მიაგაქარ ორ ახალგაზრდა ქალიშვილს, რომელიც სიგარეტი დააქებრეს, მოუფრადე, ცარიელი კოლოფი ეს დაქმუბდა და იქვე დაგადეს. აქც ვინაობის ვამოკვირებ და მგარამ სულ ტუთოვად, უფრადლება არ მომავციეს, ღვინაგაგადუნე

ვინმე სპეკულაციულ ენისჩას ჩამოტანოლ დიდმოლოკოვან.

თავი დავანებე და მივუბალოვდი ერთ გარამგ მამაკაცს, მამაკაცს ხელში აღილო-მატა“ ეგერა და თვალს აქეთ-იქით აცეცებდა, ხომ არავინ შეურბობს. როცა დარწმუნდა, რომ საფრთხე არასადან ელდა, ამიღო „დელიმოკოდიან“ ღლიდის ბოლით, კილიბით გახსნა და ერთი მოუღებობი ვადუღებრება. ბოლით კი იქვე მიავდო. რატომ იქცეობი ასე, არა ვრცხენიანთ-მეთქი? — შევეციედი. მამაკაცს ბოლიში მოხალა, ბოლით აიღო და ისევე „დელიმოკოდიან“ ჩაიღო.

ცოტა ხანში ხეივანს ოთხი კოტბარუკო ვოცნა ეწეა. ერთმანეთის მიყოლებით დასხდნენ. ერთ-ერთის ეავის ჭეპა ეგერა. ყველანი შიგ რცქირებოდნენ და ერთმანეთს არ აცდიდნენ, ისე უთავბოლოდ ღვინაგაგადუნებოდა.

შეღია ამოვიღაო! — დაიბახა ერთმა. არა, კურდღელია! — თქვა მეორემ, მესამემ — უფროსებო... ერთი სიტყვით თითო ზომაბარკი იყო მოთავსებული იმ მამაკაც ჭეპაში. ბოლოს მათ შორის ყველაზე მხავანმა ბუფედა გოგონამ წერტილებიხივან სიგარეტს მოუკცა (ტუტომა მას მეთოხოზდნენ), აიღო ჭეპა და იქვე დაამსხვრა. „გ“ ვამ ამოსვლიდა, — შარშან ვებოკვირა ასე და მასწინა ის დღეწერატი დამესხვარაო.

ახლა სკოლის მოსწავლეები მოკვირდნენ ვეფლე-ბიგოლნი. ბიძა, სიგარეტი მოგვავციანო, მაგრამ არ მივეცა. ერთ-ერთის ხელში ხასროლი რეზინი ეგერა და გოგოებს აწავლებდა...

როცა ყველანი წავიდნენ, ჩამოვქეცი ქვაზე და ის იყო სიგარეტისათვის უნდა მოკვირდებოდა, რომ ამოვიღა, უფრო სწორედ ამოკამადა ვინმე ახალგაზრდა ტანჯავარა ქალიშვილი და ანახივდი დამადა თავზე: შეც მინდაო. ავდექი, მივაწოვდი და მიუეციედი.

ვეწოდები სიგარეტს. ბოლოს მხაც ვამოკ-

ვითხე ვინაობა, მაგრამ მხოლოდ სახელს მეტო ვერაფერი ვიცი. ისიც განა თვითონ მითარა, ჩანათზე ამოვიკიხე, სადც გამოკვირდოდა ასეთი უცხოებოვად, კუჭდად მასწურობდა. ვინ არის ეს თავქაწუროლი-მეტოქი, გავანებე თავი, ავდექი და დავაიპირე წახსელა.

— თქვენ რა, აქ სპეციალურად ქალების გასაცნობად დადებარა? მომახალა და თვითონაც ადგა. სიგარეტი ფილტრამდე დალია, დაავადო და ფხვით გახსნა.

ის იყო უნდა გარეუბნულიყო, რომ შევანერე: რატომ ანავანებობ ხეივანს, ან აქ რად ეწევი სიგარეტს-მეთქი? — მარტო გაბოდიხა.

— მამ ხად მოვწიო? ქუჩაში მოუღებობა, სახელო არ იციან, რომ ვენევი, არც საშუალო შეიძლება, ტუტადელი შევიღე და იქ მოვწიო? — უფრო გაბოდიხა, შენდგე გაუგებარ ენაზე რაღაც ჩაიდუღებულა და წავიდა.

თვლილ ვაგაყოლი: თუ მართლა ასეა, სამსახურში და იჯახბი უშლიან, ქუჩაში არ შეიძლება, მაშინ ხად მოწიოს სიგარეტი მარტომ? — ვაგოფქევი და სიგარეტის ნაწილები წაბოჭრთობი ურნაში ვადავუბაძე.

ცოტა ხანში გამოვბრუნდი და ახლა მილოტილიანო ვავიხა საუბარი, რატომ არ აქცევი ხეივანს უფრადლებას-მეთქი. მილოტილიმა სხელი მანიწნა მეწუწუბოვ, ეს რა ჩემი ბეჭეა, მიღე და იმის მოკვირე ანახივდი. მეწუწუბოვ კი აი რა მიხინა: ყოველდღე ვასუფთავებ ამ ხეივანს, აქ მოუბნა საიამოვინახს მანიჭებხ, იმითომ რომ ბოლიებს დიდი რაოდენობით ვაბარებო.

იმ დღეს ბევრ „სიანდელესო“ ადამიანს შევხვდი... ყველაზე მეტად იმან დამწუხვდა გულში, რომ ვერცხობა ვერ მიხასხუა შეკითხვაზე, თუ რა ვადილა ოპერის თეატრში.

შალე ზაბუთაშვილი

რედაქციის მისამართი — ლენინის ქ. № 14. ტელეფონის №№ რედაქტორის — 99-98-71, პასუხისმგებელი მდივნის — 99-71-68, განყოფილებების: მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის — 93-25-64, ლიტერატურისა და ხელოვნების — 93-98-53, კულტურისა და სპორტის — 93-98-50, მშრომელთა წიგნებისა და მასობრივი მუშაობის — 99-50-39, მხატვრობის რედაქტორის — 93-98-57. ტექნიკური რედაქტორის — 93-98-58. საერთო განყოფილებების — 93-98-54. მასალები გადმოცემა ასწურობად 06.07.88 წ. ძვრნალი ხელმოწერილია დასაბეჭდად 22.08. 88 წ. ქაღალდის ზომა 60×90%, ფენიკური ნაბეჭდი ფურცელი 4, სააღრიცხვო-საგამომცემლო თაბიხი 5,8. ტირაჟი 170.000. შეჯ. 1757. უფ 04788. ოსლოვის ჩუთხის ლისტო 4, უცხო-იზდატელის ლისტო 5,8.

ჩვენთან ახლა გამოდებიან ფოტოებზე

W x G M L Mber me

